
Γ Ι Α Ν Ν Η Σ Υ Φ Α Ν Τ Η Σ

Α Θ Α Ν Α Τ Ο Υ
Μ Ν Η Μ Η Σ
Σ Η Μ Ε Ι Α

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Ζ Η Τ Η

Γ Ι Α Ν Ν Η Σ Υ Φ Α Ν Τ Η Σ

ΑΘΑΝΑΤΟΥ ΜΝΗΜΗΣ ΣΗΜΕΙΑ*

---

* Πρώτες δημοσιεύσεις 1979, 1980, '81, '82, '83 '84, '85, '86 στα περιοδικά Η ΛΕΞΗ, ΟΔΟΣ ΠΙΑΝΟΣ, TRAM και κυρίως στις εφημερίδες ΤΑ ΝΕΑ και ΤΟ ΒΗΜΑ.

Πρώτη έκδοση 1987, ΡΟΕΣ. Δεύτερη έκδοση 1990, ΕΡΑΤΩ. Τρίτη έκδοση 1999, ΖΗΤΗ.

Κυκλοφορεί ως βιβλίο από τις εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη, Αρμενοπούλου 27 και Αθήνα «Ένωση Εκδοτών Βιβλίου Θεσσαλονίκης», Στοά του Βιβλίου, Πεσμαζόγλου 5, e-mail: info@ziti.gr

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ καθρεφτίζει το κομμάτι εκείνο τ' ουρανού, που περιέχει τους αστερισμούς των Άρκτων, τους οποίους ο Ηράκλειτος αποκαλεί Αθανάτου Μνήμης Σημεία.

Στο βιβλίο αυτό (στο οποίο παρεμβαίνει κι ο εκτεινόμενος ανάμεσα στις Άρκτους αστερισμός του Δράκοντα) η λέξη ανάγνωση αποχτά ξανά την αρχική της σημασία που είναι ανα-γνώση. Λέξεις και αριθμοί, γράμματα και σημεία στίξης, παρασυρμένα από τον έρωτα της Μνημοσύνης και του Ζηνός, παίρνουν ξανά την αρχική τους θέση, δημιουργώντας τον παράδεισο της γλώσσας, την ποίηση, τον Λόγο του Κόσμου.

Ο Οιδίπους στο πρόσωπο της Σφίγγας αναγνωρίζει τον εαυτό του. Κι ο άνθρωπος ταυτισμένος με τη Ζωή, γίνετ' εντέλει αυτό που είναι: ένας Ζεύς

(Από συνέντευξη στην εφ. ΑΥΓΗ, 30.10. 1988)

*Στον Δημήτρη που έφυγε·
στην Αριάδνη που ήρθε*

...διαιρείται δε κατά τας άρκτους, αθανάτου μνήμης σημείω

Ηράκλειτος

*Μα δεν υπάρχει ανταγωνισμός,
Υπάρχει μόνο η πάλη να ξανάβρεις ό,τι χάθηκε
Και βρέθηκε και χάθηκε πάλι και πάλι....*

Τ.Σ. Έλιοτ

*διό καθ' ό τι αν αυτού της μνήμης κοινωνήσωμεν,
αληθεύομεν· α δε αν ιδιάσωμεν ψευδόμεθα*

Ηράκλειτος (Σέξτος ο Εμπειρικός)

Ο Ι Δ Ι Π Ο Υ Σ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ, ο βουλευτής, ο φοιτητής, ο γιατρός, ο καθηγητής. Καθένας κι ένας τίτλος. «Καθένας κι έν' αξίωμα σαν το πουλί μες στο κλουβί του». Αλλά μόνο η ιδιότητα άνθρωπος μπορεί να σκοτώσει τη Σφίγγα.

Ο τίτλος στην καλύτερη περίπτωση δείχνει σε ποιο επίπεδο αποκρυσταλλώθηκε κανείς, σε ποια μορφή πάγωσε κι έπαψε να 'ναι άνθρωπος, έπαψε δηλαδή να είναι εικόνα και ομοίωση της αεί ρέουσας ζωής.

Ο τίτλος στη χειρότερη περίπτωση δείχνει τι κάποιος επιδιώκει να φαίνεται πως είναι, επειδή αυτό που είναι, μη γνωρίζοντάς το καλά, δεν το εκτιμά, επειδή αυτό που είναι δεν έχει πέραση στην αγορά της ανθρώπινης ιεραρχίας.

*

Η λέξη ποιητής μ' ενδιαφέρει όταν σημαίνει τον εραστή της Ζωής, τον Άνθρωπο. Το πρώτο ζευγάρι (ο Αδάμ και η Εύα) είναι ο Άνθρωπος και η Ζωή. «Και έγνω Αδάμ την γυναίκα αυτού». Και γνώρισε ο Άνθρωπος τη Ζωή. Έρωτας και γνώση είναι ένα.

Η λέξη ποιητής μ' ενδιαφέρει όταν σημαίνει τον άνθρωπο που έχει φτάσει στην πλήρη αυτογνωσία. Άνθρωποι ήσαν και οι Θηβαιοί, όμως η Σφίγγα τούς εξόντωνε. Για την εξόντωση της Σφίγγας χρειάστηκε κάποιος που να έρχεται από τους Δελφούς, κάποιος που να έρχεται από το «γνώθι σαυτόν», κάποιος που να ταυτίζεται πλήρως με την ιδιότητα «άνθρωπος».

*

Οιδίπους, αυτός με τα πρησμένα πόδια, αυτός που οι χθόνιες δυνάμεις (τα πόδια έχουν τη στενότερη σχέση με τη γη) του φέρνονται αφιλόξενα, αυτός που δε χωρά στην κοινωνική ιεραρχία, αυτός που μόνο στην ευρύτερη μείζονα ζωή θα χωρέσει.

*

Ο Οιδίπους πηγαίνει στους Δελφούς, στο ιερό του θεού ποιητή, στο Μαντείο. Το Μαντείο δεν είναι για να προλέγει το μέλλον, ούτε η πρόβλεψη βοηθά στο ν' αποφύγεις τα μέλλοντα όπως πιστεύουν οι μωροί. Αυτό που προβλέπεται έχει ήδη γίνει, υπάρχει ήδη μέσα στο διαρκές παρόν, ποιος θα μπορούσε να το αποφύγει; Το Μαντείο βοηθά να δεχτείς το προσωπικό σου παρελθόν και μέλλον, μυώντας σε στη γνώση του διαρκούς παρόντος, του οποίου αρμονικό μέρος αποτελεί ο προσωπικός σου χρόνος. Το Μαντείο σε μυεί στην αυτογνωσία, δηλαδή στη γνώση του Καθολικού Εαυτού που τον λησμόνησες με τη γέννησή σου στον ατομικό εαυτό. Το Μαντείο βοηθά να θυμηθείς αυτό που είσαι: Εικόνα και ομοίωση της Ζωής, δηλαδή, Άνθρωπος.

*

Ο Οιδίπους φτάνει στους Δελφούς και καθρεφτίζεται στο ζωντανό καθρέφτη του νερού, στο λάλον ύδωρ της ποίησης, στον «ξυνό λόγο». Ο Οιδίπους καθρεφτίζεται στην Πηγή της Μνήμης. (Η Μνήμη - Μνημοσύνη - είναι μητέρα των Μουσών και γυναίκα του Ζηνός, δηλαδή του Ζωντανού). Ο Οιδίπους φεύγει από τους Δελφούς κατέχοντας μια θεωρητική αυτογνωσία. Η θεωρητική αυτογνωσία (η αποχτημένη από την εμπειρία των άλλων) δεν αρκεί μέχρι το τέλος. Δεν άρκεσε σε κανένα ήρωα, δεν άρκεσε στους Αργοναύτες. Οι Αργοναύτες όταν ξεκινούσαν

θυσιάσαν στον Απόλλωνα. Όμως στη μέση του ταξιδιού χρειάστηκε να θυσιάσουν στην Αφροδίτη για να μπορέσουν να συνεχίσουν· χρειάστηκε να κινηθούν βιολογικά, να μπου οι ίδιοι στον κύκλο του έρωτα και του θανάτου.

*

Ο Οιδίπους φεύγει από τους Δελφούς κατέχοντας μια θεωρητική αυτογνωσία. Όμως αυτή αρκεί για να αναγνωρίσει το ψέμμα της ταυτότητάς του που λέει πως είναι γιος του βασιλιά της Κορίνθου. Έτσι δεν παίρνει το δρόμο του τύπου και της «ταυτότητας», δεν παίρνει το δρόμο της ωφελμιστικής στενής λογικής· παίρνει το βιολογικό δρόμο, παίρνει το δρόμο της συμπάντειας λογικής. Δεν παίρνει το δρόμο που πάει στην πατρίδα του την Κόρινθο. Παίρνει το λάθος δρόμο που είναι ο σωστός. Παίρνει το δρόμο που οδηγεί στη Θήβα που είναι η πραγματική του πατρίδα.

*

Ο Οιδίπους προχωρώντας στο δρόμο της εμπειρικής αυτογνωσίας του, γίνεται κύριος της τέταρτης διάστασης: Σκοτώνει τον πατέρα του, που θα πει πως σκοτώνει το Χρόνο-Κρόνο. Τον σκοτώνει χωρίς να ξέρει ότι είναι ο πατέρας του, που θα πει πως τον σκοτώνει επειδή ακριβώς, σκοπός του, δεν είναι η εξουσία αλλά η αυτογνωσία, η Ζωή. Αν τον ενδιέφερε η εξουσία, δε θα 'φτανε στην Εξουσία, μα θα γινόταν ένας τιτλούχος, ένας υποκείμενος στο χρόνο μνηστήρας της εξουσίας, ένας άνθρωπος της ιεραρχίας.

*

Η Σφίγγα, στραγγαλίζει εκείνους που έχουν τίτλους αντί να έχουν αυτογνωσία. Η Σφίγγα σκοτώνει τους γοητευμένους από την ιεραρχία αλλά σκοτώνεται από τον εραστή της Ζωής, τον Άνθρωπο.

Ο Οιδίπους ταυτισμένος με την ιδιότητα άνθρωπος σκοτώνει τη Σφίγγα, που θα πει, πως παύει πια γι' αυτόν να παραμένει ανερμήνευτο, αυτό που βλέπει μέσα στον καθρέφτη.

*

Η ιεραρχία είναι η σκαλωτή σκιά του χρόνου.

Ο Οιδίπους νυμφεύεται τη μάνα του· που σημαίνει πως ενώ οι άνθρωποι είναι διαδοχή γενεών, η Ζωή είναι μία και δίνεται ολόκληρη μόνο στον γνώστη της Ζωής, στον άνθρωπο-Δία. (Δίας: Από το τζιάν που σημαίνει γνώση).

Ο Οιδίπους γίνεται βασιλιάς, που σημαίνει ότι γίνεται αυτό που είναι: Βασιλιάς της Ζωής.

Ο Οιδίπους αρνείται τις μαντείες του Τειρεσία, που σημαίνει πως αρνείται το βάρος της υπερβολής στην οποία τον οδήγησε το «γνώθι σαυτόν». Αρνείται το βάρος της συμπαντικότητας, όπως ο Χριστός κι ο Ιωάννης. Ο Ιωάννης, βρίσκει το βιβλίο της Γνώσης γλυκό στο στόμα (σαν είναι θεωρία που αφορά τους άλλους) και πικρό στα σπλάχνα (σαν είναι εμπειρία που αφορά τον ίδιο).

Οι Δελφοί επαληθεύουν τον Τειρεσία. Εξηγούν πως το δεύτερο ρητό τους, το «μηδέν άγαν», δεν έρχεται σ' αντίθεση με το «γνώθι σαυτόν» αλλά συμπληρώνει το «γνώθι σαυτόν». Το μηδέν άγαν αφ' ενός μεν προειδοποιεί να μην προχωρήσεις στο πολύ αν δεν μπορείς ν' αντέξεις το πολύ κι αφ' ετέρου συστήνει αυτοκυριαρχία: Ο εαυτός σου είναι υπερβολή αν δεν κυριαρχήσεις πάνω του. Μέτρο σου είναι ο εαυτός σου αν είναι ίσος σου. «Γένοι οίος έσσι».

*

Όλα γίνονται αυτοστιγμεί. Ο Οιδίπους που ως τώρα καθρεφτίζεται στη Μνήμη της Ζωής, σκύβει και πίνει απ' την πηγή, σκύβει και πίνει τον καθρέφτη, δέχεται αυτό που είναι. Η Ιοκάστη αυτοχτονεί, που σημαίνει πως ο Οιδίπους ανακαλύπτει ότι Εν το Παν, αυτός είναι η Ζωή, θηλυκό και αρσενικό: Ο Ζευς. Ο Απόλλων ούτε στιγμή δεν εγκατέλειψε τον Οιδίποδα, αφ' ότου εκείνος ζήτησε την βοήθειά του. Οι χρυσές βελόνες με τις οποίες αυτοτυφλώνεται ο Οιδίπους, είναι εν τέλει οι ακτίνες του Ήλιου - Απόλλωνα που έρχεται να καταργήσει την εξωτερική όραση του Οιδίποδα.

*

Ο Οιδίπους τυφλώνεται που σημαίνει πως γίνεται κι αυτός ένας Τειρεσίας (ένας με ισόθετη γνώση ερμηνευτής σημείων) γίνεται ένας μάντης (οι μάντες και οι ποιητές είναι τυφλοί), γίνεται κάποιος δίχως πρόσωπο, ένας καθρέφτης του ανθρώπου, ένας ποιητής.

*

Στους Έλληνες δεν υπάρχει θεός δημιουργός. «Κόσμον τόνδε... ούτε τις θεών ούτε ανθρώπων εποίησεν», λέγει ο Ηράκλειτος, αυτός που περιφρόνησε την πολυμάθεια κι άφησε πίσω του όλα τα μυητικά συστήματα (ξέροντας πόσο εύκολα οι τύποι παρακμάζουν) κι έγινε ιερέας στο ναό της αειπάρθενης Φύσης.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει θεός δημιουργός, όμως, στη χώρα τούτη που η έννοια του μέτρου παρεξηγήθηκε τόσο πολύ, ώστε κατάντησε να θεωρείται ηθική τιμωρία ο φυσικός νόμος, κυκλοφορούν οι λέξεις ισόθεος και ποιητής.

*

Ο κόσμος είναι γραμμένος στον κόσμο. Όλα υπάρχουν από πάντα, όμως το κάθε τι υπάρχει για μάς από τη στιγμή που το συνειδητοποιούμε. Ο ποιητής κάνοντάς μας να συνειδητοποιήσουμε τον κόσμο, τον κάνει να υπάρχει, λέγοντάς τον, είναι σα να τον ποιεί.

Η ΣΦΙΓΓΑ, θυγατέρα της Έχιδνας και του Όρθρου. Η Έχιδνα-Όρθρος, φύλακας ανάμεσα στη νύχτα και στη μέρα. Αυγερινός, η χρυσή τελεία στο παραμύθι των άστρων.

Η Έχιδνα-Όρθρος είναι το Φίδι-Εωσφόρος. Το Φίδι- Εωσφόρος (ο φέρων το φως) κόβει ένα από τα χρυσά μήλα του Δέντρου της Νύχτας και το δίνει στον άνθρωπο.

Ο Ήλιος είναι το χρυσό μήλο που ο Εωσφόρος δίνει στον άνθρωπο για να του χαρίσει το φως της μέρας. Ο άνθρωπος τρώγοντας τον καρπό του Εωσφόρου πέφτει από το συμπαντικό κόσμο στον πλανητικό, αποκόβεται από την απειροσύνη της νύχτας και κλείνεται μέσα στο φως της μέρας, όπου αποχτά την όραση των κοντινών πραγμάτων, μα χάνει την όραση των μακρινών.

*

(Η Σφίγγα είναι θυγατέρα της Έχιδνας και του Όρθρου).

Η Έχιδνα βαλμένη από τον Όρθρο (δηλαδή, το φίδι, σαν ήρθε η ώρα του φωτός, της συνειδητοποίησης, η ώρα να παίζει το ρόλο του ο Εωσφόρος) κέντρισε τις φτέρνες του Οιδίποδα. Οι πληγές είναι τα σημεία της Μνήμης.

Το Φίδι-Εωσφόρος, είναι ο Δράκοντας των άστρων, ο τυλιγμένος γύρω από το αβασίλευτο άστρο του Πολικού, ο απλωμένος ανάμεσα στις Άρκτους που τα άστρα τους είναι της Αθάνατης Μνήμης Σημεία, καθώς αντιστοιχούν στη Μικρή Εβδομάδα του ανθρώπου και στη Μεγάλη Εβδομάδα του θεανθρώπου.

*

Ο Δράκοντας των άστρων, φύλακας στη ρίζα του Δέντρου της Νύχτας με τους χρυσούς καρπούς, τα άστρα.

Ο Δράκοντας των άστρων, φύλακας της Μνήμης την Πηγή, εκεί όπου η Άρκτος (η Αρχή) καθρεφτίζεται και βλέπει αναστραμμένη τη μορφή της. Ο Δράκοντας των άστρων φύλακας στην πηγή του Γαλαξία.

Ο Γαλαξίας είναι το ποτάμι τ' ουρανού. Ο άνθρωπος στα νερά του Γαλαξία είναι ψάρι, σαν τον Ορφέα και σαν το Χριστό είναι ΙΧΘΥΣ. Ο άνθρωπος, όπως οι πέστροφες του Αχελώου, ανεβαίνει τα νερά του Γαλαξία, μέχρι που να βρει την πηγή. Ο άνθρωπος-ψάρι καθρεφτισμένος στην πηγή του Γαλαξία (Πηγή της Μνήμης) αποχτά την αυτογνωσία του, συλλαμβάνει τον εαυτό του και από ψάρι γίνεται ψαράς, γίνεται ο ουράνιος ψαράς.

*

Ο Δράκοντας φρουρεί την πηγή, φρουρεί τον καθρέφτη, επειδή, για να δεις το πρόσωπο σου, για να δεις τη δεύτερη παρουσία σου, για να γίνεις θεατής του εαυτού σου, αυτοθεώμενος, θεός, πρέπει να νικήσεις το Χρόνο.

Ο Χρόνος είναι η απόσταση της αντίληψής μας από το πάντα υπάρχον.

Η Μνήμη είναι η πορεία της αντίληψής μας προς το πάντα υπάρχον.

Το πάντα υπάρχον είναι ο Ζευς.

Είναι ο Ζευς που βάζει την Έχιδνα να κεντρίσει τις φτέρνες του Οιδίποδα. Είναι ο Ζευς που βάζει τα σημεία της Μνήμης. Ο ενσαρκωμένος σε Οιδίποδα Ζευς, θα λησμονούσε τον Εαυτό του αν δεν έβαζε τα σημεία της Μνήμης.

*

Ο Οιδίπους δεν πήγε ποτέ στους Δελφούς, δεν έφυγε ποτέ από τους Δελφούς. Ο Οιδίπους είναι οι Δελφοί. Ο Οιδίπους είναι δημιούργημα των Μουσών που είναι κόρες του Ζηνός και της Μνημοσύνης, ο Οιδίπους είναι δημιούργημα της Ζώσας Μνήμης.

Όλα γίνονται αυτοστιγμεί. Ο Χρόνος είναι η απόσταση της αντίληψής μας από το πάντα υπάρχον. Ο Οιδίπους είδε το πάντα υπάρχον μόνο όταν γνώρισε. Οίδα-πους, αυτός που οίδη (γνώρισε) κοιτάζοντας με τις πληγές των ποδιών του. Και μόνο όταν είδε με τις πληγές των ποδιών του γνώρισε πως τα μάτια του ποτέ δεν έβλεπαν.

*

Όταν ο Οιδίπους είδε στο προοπτικό βάθος του καθρέφτη όλο εκείνο που ο καθρέφτης περιείχε από την πρώτη στιγμή, μπήκε μες στον καθρέφτη κι έγινε ένας δίχως πρόσωπο, ένας καθρέφτης. Ο καθρέφτης δεν έχει πρόσωπο, ο καθρέφτης βρίσκεται πέρα από τις μορφές, είναι το απόλυτο.

Ο ΑΠΟΛΛΩΝ ερωτεύεται τη νεαρή μάντιδα Δάφνη, θέλει να στεφανώσει το φαλλό του με το αιδοίο της. Η Δάφνη μεταμορφώνεται σε δέντρο και στεφανώνει όχι το φαλλό του Απόλλωνα αλλά τον ίδιο τον Απόλλωνα. Ο Απόλλων-άνθρωπος είναι για το θεϊκό του επίπεδο ολόκληρος ένας φαλλός. Ο Απόλλων-άνθρωπος θα γεννηθεί Απόλλων-θεός μες από το δάφνινο στεφάνι του. (Ο Απόλλων μοιάζει άντρας και γυναίκα). Το δάφνινο στεφάνι είναι η μήτρα της δεύτερης γέννησης, της αυτογέννησης.

*

Ετεροέρωτας, ετεροθυσία, ετερογέννηση. Η εξωτερική κίνηση που δημιουργεί τα φορέματα του χρόνου. Όμως η αυτογέννηση (δεύτερη γέννηση εν ζωή) έρχεται δια της αυτοθυσίας (πρώτος θάνατος εν ζωή) που φέρνει ο αυτοέρωτας, δηλαδή η αυτογνωσία. Αυτογνωσία θα πει απόσβεση του ατομικού προσώπου μέσα στο Καθολικό. Λήθη του προσωπικού και Μνήμη του Καθολικού. Αλλά Μνήμη του Καθολικού σημαίνει εξήγηση και αποδοχή του προσωπικού.

*

Η Δάφνη από γυναίκα γίνεται Δέντρο Ζωής, Μνήμη κι αυτογνωσία.

Η Μάντις-ποίηση προσφέρει τον έρωτα της αυτογνωσίας κι όχι τον έρωτα της διαίωσισης του είδους που αναβάλλει από γενιά σε γενιά την αυτογνωσία. Ο αυτοέρωτας (αυτογνωσία) μνει στην Καθολική Ζωή, ενώ ο ετεροέρωτας (ετερογνωσία) διαιώνίζει την δυνατότητα μύησης στην Καθολική Ζωή.

Η Μάντις-ποίηση κάνει τον άνθρωπο αυτοθεώμενο, δηλαδή θεό, θεατή του όλου. Κατάχτηση του χρόνου με την κατακόρυφη κίνηση της αυτογνωσίας κι όχι με την οριζόντια κίνηση της διαίωσισης του είδους. Το φίδι γίνεται αστραπή. Το χάσμα της δελφικής γης είναι η μήτρα που παγιδεύει το χρόνο και γεννά το θεατή του διαρκούς παρόντος, τον Απόλλωνα, «ος δεδήκε τα τ' εόντα τα τ' εσόμενα προ τ' εόντα».

*

Ο έρωτας του Απόλλωνα προς τη μάντιδα Δάφνη κάνει τον Απόλλωνα θεό και τη Δάφνη Δέντρο Ζωής.

Ο ΑΠΟΛΛΩΝ πήγαινε στο Βορρά. Το Μηδέν (0) είναι ο αριθμός του Βορρά. Όταν τα πράγματα αγγίζουν τον αριθμό του Βορρά ανατριχιάζουν. Η πάχνη είναι των πραγμάτων το ανατρίχιασμα.

Το 0 είναι δίχως αρχή και δίχως τέλος· κάθε σημείο του 0 είναι και αρχή και τέλος. Το 0 βρίσκεται ανάμεσα στο -1 και στο 1. Το 0 δεν είναι ούτε θετικό ούτε αρνητικό. Το 0 είναι και θετικό και αρνητικό. Το 0 από τη μια είναι το Παν κι από την άλλη το Τίποτε. Το 0 είναι ο Πρωτέας Αριθμός. Όλοι οι αριθμοί είναι μεταμορφώσεις του Μηδενός.

*

Ο κύκλος δεν έχει αρχή ούτε τέλος. Η στιγμή είναι συνάμα αρχή και τέλος. Ο κύκλος είναι η αιωνιότητα. Η αιωνιότητα καθρεφτισμένη στον εαυτό της γίνεται στιγμή: ☉ Η αυτογνωσία της στιγμής είναι η αιωνιότητα. Η αυτογνωσία της στιγμής είναι ο κύκλος που την περιγράφει. Ο κύκλος με τη στιγμή στο κέντρο του είναι το μάτι, είναι το φως, είναι η απόλυτη διαφάνεια, είναι το αρχέτυπο του Θ, είναι ο Θεός, δηλαδή ο θεατής του εαυτού του, ο έχων πλήρη αυτογνωσία, ο ων στιγμή συνάμα και αιωνιότητα, καθρέφτης συνάμα και καθρεφτιζόμενο.

Ο κυκλικός χορός γύρω από τον Διόνυσο.

Ο κυκλικός χορός των μαθητών γύρω από τον Χριστό.

Ο κύκλος των 21 χαρτιών της Μεγάλης Αρκάνας γύρω από τον Τρελό.

Το αιδόιο και μέσα του ο φαλλός.

Το αλληλοκαθρέφτισμα κύκλου και κέντρου.

*

Ο Πρωτέας είναι ο καθρέφτης. (Όταν περνούν άγγελοι ο καθρέφτης κυματίζει). Ο καθρέφτης δεν έχει καμμιά μορφή γι' αυτό μπορεί να γίνεται όλες οι μορφές. Ο καθρέφτης δεν φταίει αν αυτό που βλέπεις δεν σου αρέσει. Ο καθρέφτης καθρεφτίζει αυτό που είσαι. Αν δε φοβηθείς τις διαδοχικές μορφές του καθρέφτη τότε αυτός θα σου αποκαλύψει το μυστικό, τότε αυτός θα σου πει ποιος είσαι.

*

Ο ποιητής Καβάφης πέθανε τη μέρα των γενεθλίων του, κλείνοντας 70 ακριβώς χρόνια, κλείνοντας δηλαδή μια ολόκληρη μεγάλη εβδομάδα.

Το τελευταίο του γραπτό ήταν ένας κύκλος με μια στιγμή στο κέντρο του. Η υπογραφή ενός θεού. Ο λόγος που είχε γίνει σάρκα ξαναέγινε λόγος. Ο Καβάφης· ένας θεός των.

Κάθε σημείο του ό-μικρον είναι αρχή και μέσον και τέλος. Το ο είναι ο Ων, ο Ην και ο Εσόμενος, είναι ο Ζων, ο Ζευς. Το ο είναι το Άλφα και το Ωμέγα. Όλα τα γράμματα του αλφάβητου είναι μεταμορφώσεις του ο.

*

Το ς (σίγμα τελικό) είναι το ο που ξετυλίχτηκε σα φίδι κι εξορίστηκε έξω από τα 24 γράμματα του αλφάβητου, έξω από το χρόνο των εικοσιτεσσάρων ωρών. Το ς λέγεται τελικό, αλλ' όμως τέλος σημαίνει (επίσης) αρχή. Το ς έφερε ένα τέλος στον κύκλο αλλά έφερε συνάμα μιαν αρχή στη σπείρα.

*

Η τελεία (.) μπαίνει στο τέλος κάθε κειμένου, είναι όλων των γραμμάτων η σκιά, είναι όλων των γραμμάτων η συμπύκνωση. Η περιγραφή καθρεφτιζόμενη στον εαυτό της ☉ γίνεται τελεία. Όλα τα κείμενα είναι περιγραφή της τελείας. Δίχως τα κείμενα, δίχως την περιγραφή, η τελεία δε θα φαινόταν. Η περιγραφή είναι το φως, είναι το φανέρωμα της τελείας ή του τέλειου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ, ο καθρέφτης όπου θα δει ο άνθρωπος το πρόσωπό του. Όμως ανάμεσα στον άνθρωπο και στον καθρέφτη μπαίνει ο μεσάζων, ο δράκων της κοινωνικής ιεραρχίας. Ο Απόλλων σκοτώνει το δράκοντα, ο Αη Γιώργης σκοτώνει το δράκοντα, ο ήρωας σκοτώνει τη σκαλωτή, την πριονωτή σκιά του χρόνου, την ιεραρχία. Η πηγή ελευθερώνεται μα όχι για κανένα άλλο εκτός για το θεό, τον άγιο, τον ήρωα. Αν ο θεός, ο άγιος, ο ήρωας, προσφέρουν κάτι στους άλλους, αυτό δεν είναι η πηγή-καθρέφτης, αλλά ο δρόμος, η μέθοδος απόκτησης της πηγής-καθρέφτη. Ο δράκοντας σκοτώνεται μόνο ως προς εσένα που θα τον σκοτώσεις, για τους άλλους παραμένει ζωντανός, έχει κι αυτός τη δική του αθανασία που είναι εκείνη της διαδοχής γενεών. Το δράκοντα τον καρφώνεις με μίαν αχτίδα παρμένη από το ίδιο σου το φωτοστέφανο, από το κεφάλι σου ήλιος, όταν μέσα σου νίκησες την πλανητική φύση σου κι έγινες ήλιος.

Μόνο σαν γίνεις ήλιος, διαρκές παρόν, αυτοθεώμενος, θεός, παύεις να φοβάσαι τη ροή, γιατί η ροή στην αστραπιαία της καθολική σύλληψη, χύνεται μες στον εαυτό της, είναι ήλιος.

ΜΑΣ ΛΕΕΙ Ο ΤΡΙΣΜΕΓΙΣΤΟΣ ΕΡΜΗΣ

*ΜΑΣ λέει ο Τρισμέγιστος Ερμής:
«Το όμοιο νοείται από το όμοιο και αν δεν εξισώσεις
με το Θεό τον εαυτό σου μάθε πως
δε θα μπορείς να εννοήσεις το θεό.
Κάμε τον εαυτό σου αμέτρητο στο μέγεθος
το κάθε σώμα ξεπερνώντας και
τον κάθε χρόνο ξεπερνώντας γίνε ο Χρόνος.
Τίποτε αδύνατο για σένα να μην είναι.
Κάμε τον εαυτό σου αθάνατο,
κάμε τον εαυτό σου ικανό τα πάντα να εννοήσει
την κάθε τέχνη κι επιστήμη και το φέρσιμο
του κάθε ζωντανού.
Γίνε από κάθε ύψος υψηλότερος·
γίνε από κάθε βάθος χαμηλότερος
πιάσε του κάθε πράγματος την αίσθηση: Φωτιάς, νερού, ξερού, υγρού
και ύπαρξε παντού σύγχρονα σ' όλα:
Στη γη, στον ουρανό, στη θάλασσα, πριν γεννηθείς,
μέσα στη μήτρα, νέος, γέρος, πεθαμένος, μετά θάνατο.
Κι όλα αυτά μαζί εννόησέ τα: Χρόνους, τόπους, πράγματα, ποιότητες, ποσότητες.
Έτσι θα εννοήσεις το Θεό».*

*

*«Και λες πως ο θεός είναι αόρατος. Για πες μου
υπάρχει κάτι φανερότερο απ' αυτόν; Αφού γι' αυτό
τα πάντα έφκιασε
για να τον βλέπουμε
μες απ' τα πάντα».*

*

*«Και τούτο είν' ο Θεός. Το παν. Και μες στο παν
τίποτε δεν υπάρχει το οποίο δεν υπάρχει. Και υπάρχει
το παν μες απ' τα πάντα για τα πάντα».*

*

«Αυτό που να το πεις είναι αδύνατο, αυτό είν' ο Θεός».

*

«Τίποτε όμοιο στο ανόμοιο και μόνο κι ένα».

*

«Γιατί ο κόσμος έγινε παντόμορφος».

*

«Κ' η λήθη γίνεται κακία».

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

*Του λόγου δ' εόντος ξυνού ζώουσιν οι
πολλοί ως ιδίαν έχοντες φρόνησιν.*

Ηράκλειτος

Ω, Διόνυσε- Αδη, θείε μας παραστάτη.

Άγγελος Σικελιανός

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ γλώσσα δεν είναι η γλώσσα μιας ομάδας ανθρώπων που τους ενώνει μια θεωρία ή μια μόδα. Η ποιητική γλώσσα είναι η αρχετυπική κοινή γλώσσα, που για να τη βρει ο ποιητής, κατεβαίνει στον κόσμο των νεκρών, δηλαδή στο βαθύτερο κοινό εαυτό, που είναι του καθενός ο βαθύτερος εαυτός. Η κάθοδος του ποιητή από τον ατομικό στο βαθύτερο κοινό εαυτό, δε γίνεται επειδή ο ποιητής υπακούει σε κάποια εξωτερική επιταγή. Γίνεται από δική του βιολογική ανάγκη. Ο έρωτας, ο νόστος (η επιθυμία της ζωής για ζωή) φέρνουν τον ποιητή στο θάνατο.

Ο θάνατος δεν είναι το αντίθετο της ζωής. Ο θάνατος είναι το αντίθετο του έρωτα. Έρωτας και θάνατος είναι οι δύο πόλοι της ζωής. Ο θάνατος είναι η άλλη όψη του έρωτα. Ο έρωτας-θάνατος είναι η ζωή. Ο ποιητής (σε κάποια γλώσσα της Ασίας η ίδια λέξη που σημαίνει ποιητής σημαίνει και εραστής) είναι ο εραστής της ζωής. Όχι ο μιμητής, όχι ο εύκολος. Ζώντας αληθινά και άμεσα, προχωρεί βαθιά στα πράγματα, μέχρι που συναντά το αντίθετό τους, την άλλη τους όψη. Ζώντας αληθινά τον έρωτα φτάνει στον θάνατο, δηλαδή στον κοινό εαυτό, στη συν-ουσία. Αυτού του κοινού εαυτού (αυτού του ξυνού λόγου) τη γλώσσα μιλώντας ο ποιητής μιλά του καθενός τη γλώσσα.

Όταν αυτή η γλώσσα χάνεται (επειδή κανένας πια δε θέλει να πεθάνει, επειδή κανένας πια δεν αγαπά τόσο πολύ ώστε να νοσταλγεί), δημιουργούνται οι πολλές γλώσσες, οι γλώσσες των ατόμων των αποκομμένων από τον κοινό εαυτό, δημιουργείται η βαβέλ. Η κάθε γλώσσα της βαβέλ παραπλανά, επειδή, ντύνοντας τη ζωή (όπως το φόρεμα μιας καινούργιας μόδας ντύνει το ερωτικό κορμί) μιμείται τις κινήσεις της ζωής, μοιάζει να 'ναι ζωή, γοητεύει σα να 'ναι ζωή, ενώ δεν είναι. Είναι το αποκομμένο από τη ζωή, είναι τα είδωλα και τα ομοιώματα που πολλαπλασιάζονται, όχι με την κυκλοφορία των χυμών της ζωής, αλλά με διασπάσεις και κατασκευές, μέχρι την κονιορτοποίηση, μέχρι τη δημιουργία της έρημης χώρας και των κατοίκων της, που όντας μούμιες, ούτε ερωτεύονται ούτε πεθαίνουν. Ο ποιητής μη όντας κάποιος που κατασκευάζεται αλλά κάποιος που φυτρώνει, είναι κάτοικος της ζωής, ακολουθεί τον κύκλο της κι όντας το δέντρο της, χωρίς να καρπίζει για κανένα, καρπίζει για τον καθένα που πεινά.

**ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΚΑΙ
ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΙΔΟΥ ΑΥΤΟΣ που με διαβάσματα μπορεί και κάνει μέτρια ποιήματα (ποιος δε μπορεί σήμερα να κάνει μέτρια ποιήματα;) και που μη παίρνοντας από τη δημιουργία μέτριων ποιημάτων, την ερωτική εκείνη ικανοποίηση που δίνει η αληθινή δημιουργία, γυρεύει την ικανοποίηση αυτή σε υποκατάστατα: Στους τίτλους, στις θέσεις, στην με κάθε μέσο προώθηση του ονόματός του.

Ιδού αυτός που με την τεχνητή γλώσσα της κλίκας του κομπλεξάει τους απλούς ανθρώπους, που ενώ έχουν νικήσει τις φυσικές δυσκολίες, δε μπορούν να νικήσουν τις τεχνητές δυσκολίες, τις καμωμένες έτσι που να μη νικιούνται, παρά μόνο από όσους είναι της κλίκας.

Ιδού ο πολυμαθής, ο εξοικειωμένος με το κάθε τι και νεκρός μπροστά στο κάθε τι. Τίποτε δεν τον εκπλήσσει, τίποτε δε βλέπει για πρώτη φορά. Όλα τα ξέρει, μα τίποτε δεν έχει ζήσει. Έτσι το κάθε τι μπροστά του, γίνεται κατ' εικόνα του και ομοίωσή του: Νεκρό.

Ιδού αυτός που βλέπει με ξένα μάτια. Βλέπει την ομορφιά (ή την ασχήμια) μόνο εκεί που του τη δείχνουν και μόνο όταν του τη δείχνουν.

Ιδού ο διανοούμενος, αυτός που έχασε το ένστιχτο του απλού ανθρώπου, χωρίς να έχει φτάσει στην καθολικότητα του πνεύματος. «Δε μπορεί να διακρίνει τ' άστρα τ' ουρανού, από τ' άστρα που κάνουν οι κότες με τα πόδια τους στη λάσπη». Του λείπει το ένστιχτο που τυφλά οδηγεί και γι' αυτό σωστά οδηγεί. Του λείπει η βασιλίδα των αρετών (κατά τον Ιωάννη της Κλίμακας) η διάκριση, η πνευματική εκείνη αρετή με την οποία διακρίνει κανείς αμέσως και χωρίς μεσολαβητές το αληθινό από το ψεύτικο.

Ιδού ο δαιμονισμένος του Ευαγγελίου που το όνομά του είναι «λεγεών», δηλαδή χιλιάδες εαυτοί. Είναι ο άνθρωπος-αποθήκη γνωμών, κατοικητήριο αυθεντιών, χιλιάδες εαυτοί, όχι εαυτός.

Ιδού ο άνθρωπος-βαβέλ, που δεν αφήνει να φυτρώσει από τον ψηλό το δέντρο της ζωής, μα παίρνει τον ψηλό, τον κομματιάζει και τον ξεραίνει και προσπαθεί με πλίνθους να χτίσει το δέντρο της ζωής.

Ιδού ο άνθρωπος-Προκρούστης, που μετρά τον καθολικό άνθρωπο, με τα μέτρα της θεωρίας του, της εποχής του, της ηθικής του, της ηλικίας του, των νόμων του, της στενοκεφαλιάς του της ενθαρρυσμένης από τους ομοίους του.

Ιδού ο άνθρωπος-μινώταυρος, που από ματαιοδοξία κατέβηκε να σκοτώσει τον μινώταυρο, κι έγινε ο ίδιος μινώταυρος, γιατί, μη οδηγούμενος εκεί από έρωτα, αλλά από ματαιοδοξία, δε βρίσκει το δρόμο της εξόδου.

Ιδού ο άνθρωπος-πολύφημος, ο Κύκλωπας που βλέπει μ' ένα μάτι και που μπροστά του ο πολύτροπος γίνεται Κανένας.

Ιδού ο άνθρωπος-μνηστήρας, που διεκδικεί αυτό που ανήκει σ' εκείνον που ταξιδεύει στη ζωή, διεκδικεί την ποίηση ενώ έχει αποφύγει τη ζωή. Αγνοεί ότι ποίηση και ζωή είναι ένα.

Η ΚΟΙΝΗ ΤΡΑΠΟΥΛΑ

ΕΧΕΙ 52 χαρτιά που αντιστοιχούν στις εβδομάδες του ετήσιου κύκλου.

Έχει 4 είδη χαρτιών που αντιστοιχούν στις εποχές του έτους.

Έχει 2 κύρια χρώματα χαρτιών που αντιστοιχούν στη μέρα και στη νύχτα.

Έτσι η κοινή τράπουλα είναι ένας καθρέφτης του χρόνου.

Η αρίθμηση των χαρτιών της φτάνει μέχρι το 10, που είναι το απόλυτο, επιστροφή στο 1 και στο 0, συνύπαρξη του είναι και του μη είναι, καθ' ομοίωση του Κόσμου, που είναι και που συνάμα δεν είναι.

Κούπες· συμβολίζουν το σώμα, τη μήτρα ή το δισκοπότηρο.

Καρρώ (τετράγωνα)· συμβολίζουν την τράπεζα του Μυστικού Δείπνου, όπου ο φυσικός κύκλος (μέσω της θείας ευχαριστίας) δαγκώνει τον εαυτό του.

Μπαστούνια· συμβολίζουν την ράβδο του αρχιερέα ή το ραβδί του μάγου και του βασιλιά.

Σπαθιά· συμβολίζουν το φαλλό ή τη λόγχη του δισκοπότηρου.

ΑΙΩΝ ΠΑΙΣ ΕΣΤΙ ΠΑΙΖΩΝ

*Πολύχρωμες φιγούρες μαγικές και αριθμοί μέχρι το 10
το απόλυτο
σαν τον καθρέφτη.*

*Κούπα, καρρώ, μπαστούνι και σπαθί
4 τύποι
όσες κ' οι εποχές του έτους ή
όσοι και οι ιππείς της Αποκάλυψης.*

*Κούπα, σπαθί, καρρώ, μπαστούνι, σε χαρτιά
52
όσες κ' οι εβδομάδες του ετήσιου κύκλου.*

*Δεν έπαιζε χαρτιά, μα τα 'βλεπε
σα να ' ναι ο καθρέφτης της ζωής.
Δεν έπαιζε χαρτιά, όμως μια σχέση
σα να υποψιάζονταν ανάμεσα
στο χρόνο του Ηράκλειτου και στα χαρτιά.
Δεν έπαιζε χαρτιά, ποτέ δεν κήκε
παίζοντας στα χαρτιά 31.*

Όμως νά:

*31 χρόνια όταν έκλεισε
φάνηκε στους κροτάφους του η στάχτη.*

Η ΤΡΑΠΟΥΛΑ ΤΟΥ ΤΑΡΟ

(Τα 22 χαρτιά της Μεγάλης Αρκάνας)

ΚΑΤΑΓΕΤΑΙ από την Ατλαντίδα; Από τη Βαβυλώνα; Από την Κίνα; Από την Αίγυπτο; Τη διεκδικούν οι Εβραίοι καββαλιστές και οι σούφι. Τη χρησιμοποιούσαν παλαιότερα οι Τσιγγάνοι. Σήμερα είναι γνωστή σχεδόν σε όλες τις φυλές του πλανήτη.

Αποτελείται από 78 χαρτιά και χωρίζεται στη Μεγάλη Αρκάνα (22 χαρτιά) και στη Μικρή Αρκάνα (56 χαρτιά).

Μεγάλη Αρκάνα, Μεγάλη Άρκτος. Μικρή Αρκάνα, Μικρή Άρκτος. Αθανάτου μνήμης σημείω. Ένας καθρέφτης στην Αρχή, στο Βορρά, στο σημείο 0 του κόσμου. Γιατί μόνο ό,τι βρίσκεται στο μηδέν, δηλαδή πέρα από τις μορφές, μπορεί ν' αποτελέσει καθρέφτη.

Η Τράπουλα του Ταρό και ιδίως η Μεγάλη Αρκάνα, είναι ό,τι ένας εικονογραφημένος ναός, ένα βιβλίο για γραμματισμένους κι αγράμματους, ένας καθρέφτης αυτογνωσίας.

Η Μεγάλη Αρκάνα: Έχει 22 χαρτιά, όλα αριθμημένα, εκτός από το χαρτί του Τρελού, που δεν έχει αριθμό ή αριθμείται με το μηδέν. Κάθε χαρτί της Μεγάλης Αρκάνας εικονίζει και μια φάση από την εξέλιξη της ανθρώπινης συνείδησης. Το καλύτερο σχήμα τοποθέτησης των χαρτιών της (για να σχηματίσουν μια μαντάλα, μian αρχετυπική μορφή του κόσμου) είναι το κυκλικό, με το χαρτί του Τρελού στο κέντρο του κύκλου. Μπορεί κανείς να παίζει με αυτή τη μαντάλα, όχι στο επίπεδο της μαντικής, αλλά στο επίπεδο της αυτογνωσίας.

Στην πρώτη φάση ο κύκλος των χαρτιών με τον Τρελό στο κέντρο είναι γυρισμένα ανάποδα. Από αυτά «ο προς μύησιν» θα τραβήξει τρία χαρτιά «στην τύχη». Το χαρτί που έχει τον μικρότερο αριθμό, είναι το παρελθόν του «μυούμενου». Το χαρτί που έχει τον αμέσως μεγαλύτερο αριθμό είναι το παρόν του μυούμενου. Το χαρτί που έχει τον μεγαλύτερο αριθμό είναι το μέλλον του μυούμενου. Ύστερα ο φίλος «που μυεί», γυρίζει τον κύκλο της τράπουλας από τη μεριά που φαίνονται οι εικόνες. Τότε ζητά από τον μυούμενο να υποδείξει τρία χαρτιά που τον ενδιαφέρουν, του κάνουν εντύπωση, του αρέσουν. Κι αυτά τα χαρτιά κατατάσσονται όπως και τα πρώτα, σε παρελθόν, παρόν και μέλλον, σύμφωνα με το μέγεθος του αριθμού των.

Τώρα έχοντας την μαντάλα εμπρός τους, «μυών» και «μυούμενος», μιλούν για το τι συμβολίζει το κάθε χαρτί, ξεκινώντας από το αριθμημένο με το 1 και φτάνοντας στο αριθμημένο με το 21, αφήνοντας τον αναρίθμητο Τρελό να αποσυμβολοποιηθεί τελευταίος. Μεσ από αυτή τη διαδικασία και με το πρόσχημα ότι ο μυούμενος μαθαίνει κάποια πράγματα για τον εαυτό του, δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσει, (παίζοντας), αυτό τον πανάρχαιο χάρτη της συνειδησιακής και πνευματικής εξέλιξης.

Τα χαρτιά της Μεγάλης Αρκάνας είναι: 0. Ο Τρελός. 1. Ο Θαυματοποιός ή Ταχυδακτυλουργός. 2. Η Ιέρεια. 3. Η Αυτοκράτειρα. 4. Ο Αυτοκράτωρ. 5. Ο Ιερέας. 6. Ο Έρωτας. 7. Η Άμαξα. 8. Η Δικαιοσύνη. 9. Ο Ερημίτης. 10. Ο Τροχός της Τύχης. 11. Η Γόησσα. 12. Ο Κρεμασμένος. 13. Ο Θάνατος. 14. Ο Άγγελος του Χρόνου ή Η Εγκράτεια. 15. Ο Διάβολος. 16. Ο Κεραυνόπληκτος Πύργος. 17. Τα Άστρα. 18. Η Σελήνη. 19. Ο Ήλιος. 20. Η Κρίση η Η Δεύτερη Παρουσία. 21. Ο Κόσμος. 22. Ο Τρελός.

1. Ο Θαυματοποιός

Ο Θαυματοποιός ή αλλιώς Μάγος ή Ταχυδακτυλουργός, είναι το μη συνειδητοποιημένο Ένα, που όμως έχει θεωρητικές γνώσεις.

Για την ώρα είναι ντυμένος με την πνευματικότητα ενώ δεν είναι πνευματικό ον. Για την ώρα περνιέται για πνευματικό ον, έχοντας επαφή με τα σύνεργα των μυστηρίων ή φορώντας για καπέλο του το οριζόντιο οχτώ, που συμβολίζει το άπειρο.

Ραβδί, σπαθί, πεντάλφα, δισκοπότηρο, τράπεζα. Σύνεργα εξουσίας και θυσίας. Ο Θαυματοποιός επιδιώκει την εξουσία, προωθώντας τον εαυτό του στην ανθρώπινη ιεραρχία και αντικαθιστώντας την αυτοθυσία με την ετεροθυσία.

Ο Θαυματοποιός είναι εξοικειωμένος με τα σύνεργα της θυσίας και τολμά εκεί που με δυσκολία τολμά ακόμα κι ο σοφός. Τολμά επειδή μιμείται, τολμά επειδή δεν γνωρίζει. Διαβαίνει ψύχραιμα το σανίδι που εκτείνεται πάνω από την άβυσσο, επειδή ακριβώς δεν ξέρει ότι διαβαίνει πάνω από την άβυσσο. Είναι εξοικειωμένος με τα σύνεργα της θυσίας, επειδή δεν ξέρει ότι θυσία σημαίνει αυτοθυσία.

Ο Θαυματοποιός σπαράζει, ξεκοιλιάζεται, διαλύεται, πεθαίνει με τα λόγια, ενώ παραμένει ένας που προωθεί την υπόθεσή του στην ανθρώπινη ιεραρχία. Ο Θαυματοποιός καταστρέφει τη γλώσσα. Φωνάζει «πεθαίνω» ενώ δεν πεθαίνει. Έτσι, όταν αυτός που πραγματικά πεθαίνει φωνάζει πεθαίνω, κανείς δεν τον πιστεύει, γιατί ο Θαυματοποιός έκαμε τη γλώσσα να μην εκφράζει την πραγματικότητα.

Ο Θαυματοποιός προορίζει για θυσία αυτό που θεωρεί ξένο. Ο Θαυματοποιός, δεν έκαμε τον κύκλο όλων των χαρτιών, για να γνωρίσει ότι Εν το Παν, και πως εκείνο που τώρα εύκολα θυσιάζει επειδή το θεωρεί ξένο, είναι ο ίδιος ο εαυτός του.

2. Η Ιέρεια

Αντιπροσωπεύει την συναισθηματική εξωτερική όψη της θρησκείας.

3. Η Αυτοκράτειρα

Αντιπροσωπεύει την συναισθηματική εξωτερική όψη της εξουσίας.

4. Ο αυτοκράτωρ

Αντιπροσωπεύει τη εξωτερική διανοητική όψη της εξουσίας.

5. Ο Πάπας

Αντιπροσωπεύει την εξωτερική διανοητική όψη της θρησκείας.

6. Ο Έρωτας

Όλες οι φιγούρες ως εδώ είναι ντυμένες. Πρώτη φορά παρουσιάζεται εξ ουρανού (και ο έρος έλθοντ' εξ οράνω) μια φτερωτή γυμνή φιγούρα, αυτή του Έρωτα.. Στον ουρανό δεν υπάρχει ενδυμασία (δεν υπάρχουν ούτε καν φτερά). Η

ενδυμασία είναι γνώρισμα της ντροπής, της γήινης κοινωνικής ενοχής, μη έχουσα καμμιά σχέση με την αθωότητα, που μόνο τα παιδιά και τα ζώα την κατέχουν.

Ο εικονιζόμενος έρωτας, άλλο δεν είναι παρά η προσωποποίηση της ορισμένης επιθυμίας-ενέργειας που θέλει να ενσαρκωθεί. Από τους αρχαίους Έλληνες κι από τους καλλιτέχνες της Αναγέννησης, εικονίζεται ως φτερωτό παιδί, κρατώντας τόξο και βέλος, ως ερωτιδεύς (συνοδός της Αφροδίτης).

Ο έρωτας, άλλο δεν είναι παρά η ενέργεια που λέγεται επιθυμία της ζωής για ζωή. Είναι το ίδιο το παιδί που ωθεί τους γονείς του (αυτοί οι ίδιοι είναι το παιδί, το παιδί κυλάει στο αίμα τους) προς την συνουσία. Για να ενσαρκωθεί και να γεννηθεί ως ανθρώπινη ύπαρξη.

7. Η Άμαξα

Οι δύο σφίγγες (μαύρη κι άσπρη) που σύρουν την Άμαξα. Ο αμαξηλάτης κρατεί ραβδί που σημαίνει εξουσία. Και βέβαια η όρθια στάση του σημαίνει επαγρύπνηση. Εντέλει οδηγεί ή οδηγείται; Και τα δύο.

8. Η Δικαιοσύνη

Η Δικαιοσύνη εδώ είναι η εξωτερική κρίση. Ο άνθρωπος στη φάση αυτή κρίνει και κρίνεται εξωτερικά: Μπορεί να είναι αθώος και να θεωρεί τον εαυτό του ένοχο, και το αντίθετο. Μπορεί να είναι αθώος και να τον θεωρούν ένοχο, και το αντίθετο. Η Δικαιοσύνη αυτή επειδή δεν συνοδεύεται από σοφία (όπως λέγει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος), μπορεί να βλάψει αντί να ωφελήσει.

9. Ο Ερημίτης

Θεωρούν ότι το φανάρι του Ερημίτη είναι η σοφία του. Όμως ένας σοφός, ένας που βλέπει, δεν χρειάζεται ένα τέτοιο εξωτερικό φως. Το φανάρι συμβολίζει τη σοφία των άλλων που συγκέντρωσε ο Ερημίτης, το εξωτερικό φως, με το οποίο ψάχνει. Ο Ερημίτης ψάχνει, ο φωτισμένος βρίσκει.

Ο Ερημίτης είναι ο ασκητής, αυτός που ασκείται, κι όχι ο φτασμένος που δεν του χρειάζεται η άσκηση.

10. Ο Τροχός της Τύχης

Εδώ ο άνθρωπος συμπορευόμενος με το Μικρό Πεπρωμένο, όπως λέει ο Τσουάγκ Τσου, άγεται και φέρεται από τα πράγματα: δεν συνεργάζεται, δεν συναποφασίζει με το σύμπαν, όπως κάνει ο άνθρωπος που ανήκει στο Μεγάλο Πεπρωμένο.

11. Η Δύναμη (Γητεύτρια)

Στο συνειδησιακό τούτο επίπεδο, ο άνθρωπος φορώντας καπέλο το άπειρο, μπορεί να δαμάσει το λιοντάρι, να το γητέψει, να εξουσιάσει, το ανήμερο ζώο που έχει μέσα του.

12. Ο Κρεμασμένος

Αθάνατοι θνητοί, θνητοί αθάνατοι, ζώντας τον εκείνων θάνατον, τον δε εκείνων βίον τεθνεώτες.

Ηράκλειτος

*Η ποίηση είναι μια απέραντη αλληλεγγύη ζωντανών και νεκρών.
(Σεφέρης;)*

Ο Οδυσσέας για να συνεχίσει το ταξίδι του πρέπει να κατεβεί στον Άδη και να πάρει τη μαντική γλώσσα του Τειρεσία, δηλαδή τη συλλογική γλώσσα των νεκρών, τη μία γλώσσα εκείνων που απόσβεσαν την υποκειμενική όραση και βλέπουν μέσα στο καθόλου.

Η γλώσσα των ζωντανών, κομματιασμένη μέσα στις ατομικότητες, δε μπορεί να βοηθήσει, και η γνώση που αποχτούμε από τις εμπειρίες των άλλων, βοηθά μόνο μέχρι τη μέση του ταξιδιού. Για να συνεχίσει κανείς το ταξίδι από τη μέση και πέρα, (nel mezzo del camin di nostra vita), πρέπει ο ίδιος να κατεβεί στον Άδη και να σφάξει εκεί δυο μαύρα πρόβατα, (το ζεύγος των ανθρώπων που μέσα στον έρωτα ξόδεψαν όλο τους το αίμα κι απόμειναν σκιές), και να στρέψει το κεφάλι τους προς το έρεβος, δηλαδή προς το απεριόριστο σκοτάδι του πλήρους χαμού, της πλήρους λήθης του ατομικού εγώ, προς την αρχέγονη μήτρα της νύχτας, όπου «ο κατακλυσμός της ζωής».

Αφορμή για την κάθοδο του Οδυσσέα στον Άδη είναι η Κίρκη, το ερωτικό στοιχείο (με τη selva oscura της ήβης) που για τους νήπιους αποτελεί αφετηρία λήθης και αποχτήνωσης, ενώ για τον πολύτροπο αποτελεί αφετηρία μνήμης και θέωσης.

Δεν είναι τυχαίο που ο Πάουντ αρχίζει τις Ωδές του με τη Νέκυα της Οδύσσειας. Κι ούτε είναι τυχαίο που ο Σεφέρης αρχίζει την ποιητική του σταδιοδρομία με τους στίχους του Ερωτόκριτου:

*Μα όλα για μένα σφάλασι και πάσιν άνω-κάτω,
για με ξαναγεννήθηκεν η φύση των πραμάτω.*

Οι στίχοι αυτοί μου θυμίζουν τον Κρεμασμένο ανάποδα της Τράπουλας του Ταρό, φιγούρα από την οποία αρχίζει η εσωτερικότητα (επόμενο χαρτί είναι ο Θάνατος), η κίνηση αντίθετα στο ρεύμα, το κοίταγμα του ειδώλου προς το πρόσωπο.

Οι στίχοι αυτοί μου θυμίζουν τον κρεμασμένο από το Κοσμικό Δέντρο θεό της Αρχαίας Έδδας:

*Κρέμομουν πληγωμένος στο ανεμόδεντρο
μερόνυχτα εννιά
με βέλος τρυπημένος και ταμένος στον Οντίν
και προσφερμένος
από μένα*

σε μένα...

Λόγια του Οντίν, θεού της ποίησης και του θανάτου, ή αλλιώς, λόγια αυτουνού που αποχτά την ποιητική γλώσσα δια της αυτοθυσίας, κρεμώντας τον εαυτό του για εννιά μερόνυχτα, όσα μερόνυχτα θα χρειαστούν ο Ζευς και η Μνημοσύνη για να γεννήσουν τις Μούσες. Εννιά μερόνυχτα εθελούσιας, ερωτικής αυτοθυσίας, για να αποχτηθεί η γλώσσα της ποίησης, ο ξυνός λόγος, η Μνήμη της Καθολικής Ζωής, που λησμονήθηκε με τη γέννηση στο ατομικό εγώ.

Η ποίηση είναι μύηση στη Ζωή. Όλα τα θρησκευτικά δράματα, είναι δράματα ποιητικά, που δείχνουν τον κύκλο της Ζωής. Άττης, Γίλγαμές, Άδωνις, Ιάσων, Θησέας, Ορφέας, ο Διόνυσος, Οδυσσέας, Χριστός, Οντίν, κατεβαίνουν στον κόσμο των νεκρών, για να αποχτήσουν τη Μνήμη της Καθολικής Ζωής.

Κάθε ποιητής, φτάνει σ' αυτό που στη χριστιανική γλώσσα λέγεται «θάνατος εν ζωή» και «πρώτος θάνατος». Κι όποιος γεύτηκε τον πρώτο θάνατο, ο δεύτερος θάνατος δεν τον αγγίζει. Γιατί ο πρώτος θάνατος εν ζωή, έχει σαν αποτέλεσμα, την ανάσταση της συνείδησης μέσα στο Όλο, που είναι αθάνατο. Κι όπως υπάρχει θάνατος, επειδή έχουμε συνείδηση του θανάτου, έτσι υπάρχει και αθανασία, επειδή έχουμε συνείδηση της αθανασίας.

13. Ο Θάνατος

Δεν έχει σχέση με το τέλος του ανθρώπου αλλά μ' εκείνο τον ευαγγελικό λόγο που λέει ότι «όποιος χάσει την ψυχή του, αυτός θα τη βρει» κι ακόμα έχει σχέση με τον σπόρο που πρέπει να πεθάνει βαθειά στο χώμα, για να ζήσει και να επιστρέψει πλουσιότερος (γι' αυτό και Πλούτων ο θεός του Άδη). Είναι ο πρώτος θάνατος εν ζωή, που όποιος τον υποστεί, έχει οριστικά νικήσει τον δεύτερο θάνατο.

14. Η Παροδικότητα, η χρονικότητα, ο Χρόνος

Η φιγούρα με τα φτερά χύνει το υγρό απ' το ασημένιο λαγήνι στο χρυσό. Χύνει το παρελθόν μέσα στο μέλλον, ή μήπως το μέλλον μέσα στο παρελθόν; Και γιατί το δοχείο της έκχυσης είναι ασημένιο, ενώ το δοχείο της υποδοχής είναι χρυσό; Ίσως γιατί μετά τον πρώτο θάνατο εν ζωή, υπάρχει η δυνατότητα επιστροφής στη Χρυσή Εποχή.

15. Ο Διάβολος

Ο Διάβολος εδώ συμβολίζει τον κίνδυνο του νεοφώτιστου. Αποχτά τεράστιες δυνάμεις και δυνατότητες. Όμως στο πρώτο στάδιο ευρισκόμενος ο αναγεννημένος, μπορεί να μπει στον πειρασμό να χρησιμοποιήσει τις δυνάμεις του αυτές για κακό.

16. Ο Κεραυνόπληκτος Πύργος.

Στο ποίημα «Δυνάμωσις», ο Καβάφης μας λέει: «...το σπίτι το μισό πρέπει να γκρεμιστεί / έτσι θ' αναπτυχθεί ενάρετα στη γνώση». Ποιος; «Όποιος το πνεύμα του ποθεί να δυναμώσει». Το τελευταίο καταφύγιο του ανθρώπου το οποίο συμβολίζεται

από τον πύργο, με την επέμβαση του πνεύματος, κεραυνοβολείται και γκρεμίζεται. Δεν υπάρχει πια δυνατότητα επιβίωσης μέσα στον παλαιό κόσμο. Απομένει πια μόνο ένας δρόμος: ο Ουρανός.

17. Τα Άστρα

Εδώ για πρώτη φορά, η φιγούρα που την έχουμε δει κάτω από διάφορες ενδυμασίες και τίτλους, βρίσκεται πια ολόγυμνη ανάμεσα στα άστρα. Συνειδητά πλέον έχει επαναποκτήσει την πρωταρχική της αθωότητα. Είναι πια ουράνια οντότητα. Έχει κατακτήσει το «ως εν ουρανών και επί της γης». Το αριστερό της χέρι κρατά το ασημένιο δοχείο που συνανατήσαμε πιο κάτω. Το δεξί της χέρι κρατά το χρυσό δοχείο. Τα έχει γυρίσει αμφότερα κι αδειάζει το παρελθόν και το μέλλον μέσα στον ωκεανό της αιωνιότητας.

18. Η Σελήνη

Ψηλά στον ουρανό, ανάμεσα στ' άστρα η Σελήνη, η θηλυκή όψη του ανθρώπου, η εγκάρδια. Κοιτάζει κάτω τα νερά των συναισθημάτων που αποτελούν την άλλη της όψη, χωρίς να κινδυνεύει να κλυδωνιστεί από αυτά, να πνιγεί από αυτά, να παρασυρθεί από τα ζώα τους στην άβυσσο.

19. Ο Ήλιος

Το ουράνιο μάτι, ο Απόλλων νους, αφήνοντας τη Σελήνη να λάμπει με το φως του χωρίς αυτός να φαίνεται. Ένας άνδρας και μια γυναίκα, κάτω από το βλέμμα του, πλησιάζουν ο ένας τον άλλο και κρατιούνται από τα χέρια. Κλεισμένοι σ' έναν κύκλο από δάφνινο στεφάνι.

20. Η Κρίση

Εδώ ο άνθρωπος γεννιέται από το φως κι από νερό. Ένωση του νοητικού και του συναισθηματικού. Για ν' αποτελέσουν την συνείδηση, τον ολοκάθαρο καθρέφτη της αυτογνωσίας. Αυτή είναι η Δεύτερη Παρουσία, η Κρίση. Εδώ μόνον ο ίδιος ο άνθρωπος γνωρίζει την ενοχή του ή την αθωότητά του, ανεξαρτήτως από το τι πιστεύουν οι άλλοι γι' αυτόν.

Κι όλο αυτό για τον φυσιοκρατικό άνθρωπο (τον Έλληνα), σημαίνει ότι έφτασε στη συνειδητοποίηση ότι είναι γιος του Ουρανού και της Γης (που ερωτικά τους όργανα είναι ο Ήλιος και η Θάλασσα).

21. Ο Κόσμος

Σ' αυτή τη φάση δεν ενώνονται μόνο το σεληνιακό στοιχείο με το ηλιακό, το συναισθηματικό με το νοητικό, αλλά και το θηλυκό με το αρσενικό, για να φτάσουν στην πλήρη ένωση, στη θέωση. Εδώ το δάφνινο στεφάνι στεφανώνει όχι το κεφάλι του νικητή, αλλά ολόκληρο το νικητή, τον ολόγυμνο ανδρόγυμνο θεάνθρωπο.

Η Δάφνη, το δέντρο της ζωής βρίσκεται' εδώ. Τα τέσσερα ζώα των ευαγγελίων, που αποτελούν τη Σφίγγα (βόδι, λιοντάρι, άγγελος κι αητός) βρίσκοντ' εδώ. Η υψηλότερη συνειδητότητα βρίσκεται' εδώ: Ο άνθρωπος-σύμπαν, ο τα πάντα κοσμών συνειδητοποιώντας τα πλήρως είν' εδώ, «ο Κόσμος ο μικρός ο μέγας» είν' εδώ.

0. Ο Τρελός

Είναι αυτός που αντέχει το κατώτερο, γι' αυτό αντέχει και το ανώτερο. Είναι ο Πρώτος και ο Έσχατος. Ο κατώτερος από το κάθε τι, και ο ανώτερος από το κάθε τι. Είναι αυτός που γνωρίζει τα πάντα και συνάμα δεν γνωρίζει τίποτε. Ο δίχως αριθμό ή που έχει αριθμό του το μηδέν. Βρίσκεται πριν από το 1 και μετά το 21. Μπαίνοντας στο κέντρο του κύκλου των χαρτιών, καθρεφτίζει όλα τα χαρτιά. Είναι αυτός που όλα τα βλέπει (θεάται), κι αυτός που όλα τον βλέπουν (θεώνται), είναι ο Θεός.

Η Π Ο Ι Η Σ Η

ΑΡΧΙΖΕΙ κανείς να γράφει, γοητευμένος από τη συνομιλία του με τον Όμηρο, με τον Ηράκλειτο, με τον Σικελιανό, με τον Σεφέρη, με την όλη ζωή, με όποιον και με ό,τι του γουστάρει από την όλη ζωή. Όμως από τη στιγμή που πάει να δημοσιεύσει, έχει πια να κάνει με τους δήθεν ομότεχνους, έχει πια να κάνει με τους εμπόρους και με την κερατένια ιεραρχία των μεσαζόντων.

*

Η αισθητική δεν είναι προαιρετική. Για να πεις κάτι πρέπει να το πεις με την καλύτερη μορφή του, δηλαδή όμορφα. Αν δεν το πεις όμορφα, δεν είναι πως το λες πιο απλά, είναι πως δεν το λες καθόλου, λες κάτι άλλο, όχι αυτό που θέλεις να πεις.

*

Η αλήθεια και η ομορφιά δεν είναι δυο διαφορετικά πράγματα. Η αλήθεια είναι α-λήθη, είναι δηλαδή η μνήμη. Η ομορφιά είναι η ευ-μορφή. Τα πράγματα για ν' αποτελέσουν ευ-μορφή, πρέπει να είναι στην ωραιότητά τους, στην ωριμότητά τους, στην ώρα τους για έρωτα, για ένωση. Η ευ-μορφή τους είναι η μνήμη τους ότι αποτελούν ένα. Η ευ-μορφή τους είναι η α-λήθη τους. Η ομορφιά τους είναι η αλήθεια τους. Και το αντίστροφο: Η αλήθεια τους είναι η ομορφιά τους.

*

Η ποίηση, ο έρωτας, η πηγή, ο καθρέφτης, το χρυσόμαλλο δέρας, φυλάγονται από το δράκοντα, φυλάγονται από την άλλη τους όψη, την τρομερή. Για να μην τα πλησιάζουν οι δειλοί, οι μωροί και ιδιοτελείς· γιατί αυτοί ό,τι πλησιάζουν, θέλουν να το κάμουν δικό τους· έτσι το αποκόβουν από το συμπαντικό του χώρο, το απομονώνουν και το κάνουν κατ' εικόνα τους και ομοίωσή τους, άσχημο και θνητό.

*

Για να 'ναι κανείς διαβασμένος δε χρειάζεται παρά είκοσι ως τριάντα βιβλία. Είκοσι ως τριάντα βιβλία, μα που, αν δεν έχει ένστιχτο, δεν τα πλησιάζει ποτέ, του είναι αόρατα. Κι αν του υποδείξουν τα βιβλία αυτά δεν θα πάρει από αυτά παρά μόνο εκείνο που φέρνει σ' αυτά. «Η φύσις κρύπτεσθαι φιλεί», για να προστατεύεται και για να προστατεύει.

*

Την ποίηση τη συναντά κανείς πάνω από τη μόρφωση είτε έχει περάσει μέσα από τη μόρφωση είτε όχι.

Η ποίηση δε χωρά σε καμιά θεωρία. Κι όσες φορές πιστέψαμε σε θεωρίες ή δημιουργήσαμε θεωρίες, βρήκαμε ν' αγαπούμε σαν ποίηση πράγματα έξω από τις θεωρίες αυτές.

*

Η ποίηση δε βγαίνει από τα θερμοκήπια σχολών και κομμάτων. Η ποίηση έχει τις ρίζες της στο απεριόριστο σκοτάδι, το γεμάτο σπόρους-άστρα.

Κανείς δεν εννοεί πια γιατί η Αθηνά γεννιέται από το κεφάλι του Δία. Και κανείς δεν εννοεί πια γιατί η Αθηνά, η θεά της σοφίας, έχει έμβλημά της την κουκουβάγια. Έχει εντελώς λησμονηθεί πως η κουκουβάγια όντας πουλί της νύχτας συμβολίζει την απέραντη σοφία. Η μέρα μάς κλείνει στον πλανη-τικό χώρο, ενώ η νύχτα μάς ανοίγει προς το άπειρο, προς την αρχέγονη Μάνα Νύχτα, την ανθισμένη με

εκατομμύρια ήλιους.

*

Τι άλλο είναι η Γη με την ατμόσφαιρά της παρά η μήτρα όπου πέφτει ο σπόρος του Ουρανού ο άνθρωπος; Στα αρχαία θέατρα ο Ουρανός κατεβαίνει, στενεύοντας και στενεύοντας, ώσπου γίνεται ο κορυφαίος εκεί στο κέντρο: ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος μέσα στη γήινη ατμόσφαιρα είναι έμβρυο που με το «γνώθι σαυτόν», βγαίνει από τη γήινη ατμόσφαιρα και φορώντας τον Ήλιο ακάνθινο στεφάνι, ανοίγοντας τον Ήλιο σα μήτρα, βγαίνει και γίνεται η συμπάντεια νύχτα, η αρχέγονη ενότητα, ο «κατακλυσμός της ζωής».

*

Μυστικό δεν είναι αυτό που φυλάγεται κρυφό αλλά το από τη φύση του αμετάδοτο. Όσο κι αν περιγράψουμε τη γεύση του κερασιού ποτέ δε θα μπορέσουμε να κάνουμε τον άλλο να τη νοιώσει. Πρέπει ο ίδιος να δαγκώσει το κεράσι.

*

Την πηγή τη φρουρεί ο δράκοντας, η αμετακίνητη στοιχειωμένη επιβλητικότητα του παλαιού. Ο νεαρός Απόλλων σκοτώνει το δράκοντα, όχι για ν' αποχτήσει αυτός την πηγή, αλλά γιατί μόνο αν την αποχτήσει αυτός την πηγή, η πηγή ανήκει στον καθένα και γίνεται ο καθρέφτης του Ζωντανού.

*

Ο κύκλος της Ζωής με πόλους τον Έρωτα και το Θάνατο. Ο κύκλος του Φωτός με πόλους τον Ήλιο και το Σκοτάδι. Ο κύκλος της Γνώσης με πόλους την Αλήθεια και τη Λήθη.

*

Αλήθεια: Εκτός από α-λήθη (μνήμη), σημαίνει επίσης άλη-θεία, δηλαδή πλάνη (περιπλάνηση) θεία. Αλλά η αλήθεια δεν είναι σκοπός, είναι μέσο. «Γνώσεσθαι την αλήθεια και η αλήθεια ελευθερώσει υμάς». Σκοπός είναι η ελευθερία. Όμως μονάχα όποιος ασκήθηκε στην πορεία από τη λήθη προς την αλήθεια, μπορεί να κινηθεί στο ρυθμό της Ζωής και δεν κινδυνεύει να μετατρέψει την ελευθερία σε σκλαβιά.

*

«Ο Θεός έχει το κέντρο του παντού και την περιφέρειά του πουθενά». Το κέντρο βρίσκεται παντού, το κάθε τι είναι κέντρο, με άπειρες σχέσεις και άπειρη αξία. Η πασχαλιά είναι άπειρα όμορφη, γιατί αφέθηκε στο άπειρο. Το κορμί μας βγαίνει δυνατό και φρέσκο από τον ύπνο, γιατί μέσα στον ύπνο παραμέρισε το ατομικό εγώ κι επανασυνδέθηκε με το άπειρο.

Το κάθε τι είναι προορισμένο όχι να πεθαίνει αλλά να μεταμορφώνεται. Όμως η ταύτιση με το ατομικό εγώ (που σημαίνει αποκοπή από το άπειρο και απομόνωση) φέρνει το θάνατο. «Ο Θεός αγάπη εστί» και η αποκοπή από το άπειρο σημαίνει αποκοπή από το ζωντανό κορμί, σταμάτημα της κυκλοφορίας των ερωτικών χυμών, λησμοσύνη της ροής, λησμοσύνη του παγκόσμιου ρυθμού, λήθη του Μεγάλου αθανάτου Εαυτού.

*

Αφ' ότου οι Έλληνες χάσαμε το πολιτικοοικονομικό κεφάλαιο και γίναμε πολιτικοοικονομικά επαρχία, χάσαμε σα διανόηση το κέντρο. Έτσι κατάντησε να έχει τόση υποβολή κι επιβολή οτιδήποτε έρχεται από τα κέντρα του εξωτερικού. Όμως πέρα από τα πολιτικοοικονομικά κέντρα (κέντρα του Χρόνου-Κρόνου που σήμερα υπάρχουν κι αύριο δεν υπάρχουν ή που σήμερα υπάρχουν εδώ κι αύριο αλλού) υπάρχει αυτό που σύμφωνα με τον Ερμή τον Τρισμέγιστο έχει το κέντρο του παντού και την περιφέρειά του πουθενά. Υπάρχει ο Θεός ή αλλιώς το Παγκόσμιο Πνεύμα ή αλλιώς η Ύλη ή αλλιώς η Ζωή. Το κρίνο του αγρού είναι ντυμένο πιο όμορφα από το βασιλιά Σολομώντα κι ο έρωτας σε στεφανώνει είτε ζεις στο Παρίσι, είτε ζεις στη Λάρισα.

Όποιος έχει αυτογνωσία, όπου κι αν βρίσκεται, είναι στο κέντρο, γιατί είναι ο ίδιος κέντρο. Όποιος δεν έχει αυτογνωσία, αναζητά εξωτερικά κέντρα για να μετρά και να ιεραρχεί σύμφωνα με αυτά, τόσο τον εαυτό του όσο και τους άλλους. Κι εδώ είναι που αυτοκτονεί ή δολοφονείται ο άνθρωπος: Όταν από κέντρο που είναι, μετατρέπεται σε δορυφόρο κάποιου κέντρου.

Το κέντρο βρίσκεται παντού κι ο ποιητής έρχεται να υπενθυμίσει στον άνθρωπο, πως είναι ο ίδιος κέντρο, αρκεί να εννοήσει το «γνώθι σαυτόν» και το «γένει οίος έσσι». Γίνε αυτός που είσαι κι όχι αυτό που οι μεσάζοντες λένε πως είσαι ή θέλουν να είσαι. Γίνε αυτός που είσαι κι όχι το πρότυπο που οι προκρούστες έχουν δημιουργήσει. Γνώθι σαυτόν και γένει οίος έσσι, δηλαδή: Πολίτης του Σύμπαντος.

*

Τι κάνουμε με την τέχνη; Στο φανταστικό, στο αφηρημένο, στο αόρατο, δίνουμε μορφή, δίνουμε σώμα, με υλικό ορατά πράγματα. Φορούμε μια μάσκα στο αόρατο για να το δούμε, του δίνουμε σώμα, επειδή χωρίς σώμα για μας δεν υπάρχει. Και συνάμα, στο συγκεκριμένο, σ' αυτό που κινδυνεύει να μείνει φυλακισμένο στη μορφή, σ' αυτό που κινδυνεύει να μείνει αποκομμένο από το Όλο και να πεθάνει, σ' αυτό βρίσκουμε σκιές, βρίσκουμε τρύπες, απ' όπου το ελευθερώνουμε προς το σκοτάδι του άμορφου, το ξανασυνδέουμε με το απεριόριστο. Έτσι κάνοντας κενταύρους από ορατό κι από αόρατο, από καθημερινό κι από αιώνιο, βάζουμε τους χυμούς σε κυκλοφορία. Δεσμεύοντας τα αφηρημένα και ελευθερώνοντας τα συγκεκριμένα, συντελούμε στη Μνήμη της Ενότητας, στη Ζωή, αφού τα πράγματα χωρισμένα, αποκομμένα το ένα από το άλλο, κινδυνεύουν να γίνουν θνητά. Δίνοντας μορφή κι ελευθερώνοντας από τη μορφή. Όπως η ζωή με την εισπνοή και την εκπνοή (πνεύμα), όπως η ζωή με τον ξύπνο και τον ύπνο, όπως η ζωή με τον έρωτα και το θάνατο.

Χαλά η γλώσσα όταν χαλούν οι άνθρωποι και τα πράγματα. Όταν το αλεύρι είναι αλεύρι αρκεί η λέξη αλεύρι. Όταν το αλεύρι νοθευτεί χρειάζονται δυο λέξεις για το αλεύρι, χρειάζεται να λέμε γνήσιο αλεύρι. Κι όταν κι αυτό νοθευτεί, για το γνήσιο αλεύρι χρειαζόμαστε τρεις λέξεις, χρειάζεται να λέμε πράγματι γνήσιο αλεύρι. Να πως παρουσιάζεται πληθωρισμός στη γλώσσα.

*

Έχει ειπωθεί πως ο κόσμος (όλος ο χώρος κι όλος ο χρόνος) είναι μια λέξη και πως ο άνθρωπος μπορεί να διαβάσει (δηλαδή να ζήσει) από τη λέξη αυτή τόσο μέρος όσο μπορεί να χωρέσει η αντίληψή του.

*

Το κάθε πράγμα με κρατά δεμένο (είτε πρέπει να μείνω μαζί του είτε πρέπει να το πάρω μαζί μου), μέχρι να το περιγράψω με ακρίβεια, δηλαδή, μέχρι να βρω το όνομά του. Όταν αυτό το κατορθώνω, ελευθερώνομαι, και σάμπως να 'χω κλέψει την ουσία του πράγματος, δεν χρειάζομαι πια το ίδιο το πράγμα.

*

Ο άνθρωπος του «έχω» μένει προσκολλημένος στα πράγματα είτε κουβαλά τα πράγματα μαζί του. Ο άνθρωπος του «είμαι» παίρνει την ουσία των πραγμάτων (το αληθινό τους όνομα) και προχωρεί, τείνοντας να γίνει αυτό που είναι: Εικόνα και μοίωση του Κόσμου.

*

Για τον ιερέα, τον μάγο, τον ποιητή, οι λέξεις είναι οι ψυχές των πραγμάτων. Ο ποιητής βρίσκοντας τα ονόματα των πραγμάτων «εξουσιάζει» τα ίδια τα πράγματα. Βάζοντας τα ονόματα των πραγμάτων σε σχέση ερωτική, βάζει σε σχέση ερωτική (σχέση ιδανική, σχέση ζωής) τα ίδια τα πράγματα.

*

Τα ποιήματα είναι ζωντανοί οργανισμοί. Τα φτιάχνουμε ή γίνονται μόνα τους; Και τα δύο. Αποτελούν μέσο ή σκοπό; Και τα δύο. Και νοιώθουμε ικανοποιημένοι και λεύτεροι απέναντί τους, όταν εκείνα έχουν όλες εκείνες τις ιδιότητες που μας διαωνίζουν, που τα κάνουν ικανά να αυτοσυντηρηθούν και να ζήσουν χωρίς τη δική μας φροντίδα.

*

Ακόμα κ' η πιο δύσκολη ποίηση φτάνει στο λαό. Οι λίγοι φανατικοί μαζί της την κάνουν πράξεις ζωής, επηρεάζουν τους κοντινούς τους και αυτοί επηρεάζουν άλλους. Έτσι παίρνοντας μορφές ζωής που δεν προσδιορίζονται, μεταμορφούμενη και μεταμορφούμενη, φτάνει μέχρι τον έσχατο χωρικό.

Ακόμα κ' η πιο δύσκολη ποίηση φτάνει στο λαό, όχι με την ποιητική της μορφή, αλλά μεταμορφούμενη σε πράξεις ζωής.

*

Για μερικούς υπάρχουμε από πάντα, για κάποιους άλλους γεννιόμαστε όταν γινόμαστε γνωστοί, για κάποιους άλλους δεν υπάρχουμε ποτέ.

Ο Πλάτων έκαψε τα ποιήματά του. Εκείνη η φωτιά του Πλάτωνα είναι το σύνορο ανάμεσα στη συμπάντεια λογική και στις ατομικές λογικές, ανάμεσα στην ποίηση και στη διανοητική βαβέλ. Οι μαθητές του Σωκράτη δεν άκουσαν την προτροπή του θεού προς τον Σωκράτη: «Σώκρατες μουσικήν ποίει», που θα μπορούσε αλλιώς να ειπωθεί «Σωκράτη πάψε το δώσε πάρε της λογικής, δε βγάζει πουθενά. Σωκράτη γύρισε στην ποίηση, στη μουσική».

Το πεζό είναι βάδισμα· η ποίηση είναι χορός. Το βάδισμα είναι μια κίνηση από κάπου προς κάπου· ο χορός είναι μια κίνηση από τον εαυτό προς τον εαυτό. Πεζοπορώντας, δε μπορείς να εξαντλήσεις τον κόσμο· χορεύοντας, ενώνεσαι με τον κόσμο.

*

Η φωτιά του Πλάτωνα είναι ο άγγελος που φρουρεί το δρόμο προς το Δέντρο της Ζωής.

Η φωτιά του Πλάτωνα είναι το σύνορο ανάμεσα στον ιστορικό και στον

ερωτικό χρόνο.

*

Ποίηση είναι η προέκταση των παραμυθιών. Ποίηση είναι τα παραμύθια των μεγάλων. Εκείνων των μεγάλων που δεν σκότωσαν μέσα τους το παιδί που κάποτε ήσαν.

Η ποίηση είναι παραμύθια και παραμυθία, δηλαδή παρηγοριά. Μα αν δεν είσαι θερμός ή ψυχρός, όπως λέγει ο Ιωάννης, γιατί ν' αποζητήσεις την ποίηση; Αν δεν έρχεσαι από τον παράδεισο, γιατί ν' αποζητήσεις τα παραμύθια; Αν δεν έρχεσαι από την κόλαση, γιατί ν' αποζητήσεις την παραμυθία;

Ποίηση είναι ο λόγος του οποίου οι λέξεις θέλουν να χορέψουν σε ρυθμούς που τα κύτταρά μας τους γνωρίζουν πριν ακόμα υπάρξει ο λόγος και η γραφή.

Ποίηση είναι ο λόγος εκείνος που εξαιτίας του ρυθμού του και των εικόνων του, εξαιτίας του σημαντικού νοηματικού και συναισθηματικού του βάρους, προκαλεί σε μάς την απομνημόνευσή του.

Ποίηση είναι ο λόγος που σαν σώμα ζωντανό, ερωτικό, πάντα τον χορταίνουμε και πάντα τον λαχταρούμε. Στο ποίημα πηγαίνουμε ξανά και ξανά, δεκάδες κι εκατοντάδες φορές, μέχρι που το αποστηθίζουμε, αλλά και τότε δεν σημαίνει πως τελειώσαμε μ' αυτό. Το φέρνουμε μαζί μας, αφημένο στην άκρη της υπάρξεώς μας, σαν ξεχασμένο, μα μόλις το χρειαστούμε, το ανακαλούμε, το διατρέχουμε και μας διατρέχει, άλλοτε σαν ξόρκι ή προσευχή, άλλοτε σαν πολύτιμος χρυσός, άλλοτε σαν όπλο, άλλοτε σαν γιατρικό, άλλοτε για να κάνουμε τους άλλους συν-κοινωνούς, στο πλήθος της χαράς ή της λύπης που μας κατέχει.

*

Ποίηση είναι η κατάργηση του Χρόνου-Κρόνου και η φανέρωση των πραγμάτων στον ερωτικό τους χρόνο, όπου τίποτε δεν είναι ξεκομμένο και θνητό, αλλά τα πάντα χύνονται μέσα στα πάντα, αποτελώντας το Ένα που ποτέ δεν πεθαίνει.

Ποίηση είναι ο μαγικός μας πρώτος κόσμος.

Ποίηση είναι η ποιότητα της σιωπής μας.

Ποίηση είναι το σώμα-λόγος στον καθρέφτη της σιωπής, όπου γευόμαστε την αυτογνωσία μας, δηλαδή τη θεϊκή δεύτερη παρουσία μας.

Και δεν υπάρχει καλύτερος ορισμός για ένα πράγμα, από το ίδιο το πράγμα που θέλουμε να ορίσουμε: Ποίηση είναι η ποίηση.

*

Λέγεται ότι στον παράδεισο οι άνθρωποι τα ζώα κ' οι θεοί μιλούν την ίδια γλώσσα. Η ποίηση είναι η αντικειμενική Μία Γλώσσα που έρχεται να καταργήσει τη βαβέλ, τις υποκειμενικές γλώσσες που κρατούν τον κόσμο κομματιασμένο. (Κάθε πλίνθος κι ένα μικρό εγώ· κάθε πλίνθος κι ένα ξερό κομμάτι χωρίς τα υγρά της επικοινωνίας· κάθε πλίνθος και μια γλώσσα ατομική). Η ποίηση είναι η εν λόγω απόχτηση του χαμένου παράδεισου.

*

Για τη Φύση αρκεί να είσαι ο εαυτός σου (και μόνο ο άνθρωπος «πέφτει» από τον εαυτό του), είσαι ίσος με το κάθε τι.

Κι ενώ για τη Φύση (και για τον συνειδητοποιημένο που αποτελεί την αυτογνωσία της Φύσης), τίποτε δεν είναι μικρό, τίποτε δεν είναι μεγάλο, τίποτε δεν είναι όμορφο, τίποτε δεν είναι άσχημο, τίποτε δεν είναι καλό, τίποτε δεν είναι κακό, η

κοινωνική ιεραρχία με κριτήριο τη φήμη, τη μόρφωση, την καταγωγή, την ηλικία, την πολιτική κατεύθυνση, το γένος, τη μορφή, το χρήμα, τις γνωριμίες, αξιολογεί τον άνθρωπο, ερήμην της Ζωής και ερήμην του εραστή-γνώστη της Ζωής, του ποιητή.

Καταφεύγω στην ποίηση θα πει πως καταφεύγω στη Φύση και ξαναπαίρνω αυτό που η κοινωνική ιεραρχία μου αφαίρεσε: Την ιδιότητα του βασιλιά της ζωής.

Καταφεύγω στην ποίηση θα πει πως διαγράφω το ιστορικό ψέμμα και πηγαίνω στην Αρχή.

Καταφεύγω στην ποίηση θα πει πως διαγράφω το ψέμμα της κοινωνικής ιεραρχίας, πως βγάζω τον άνθρωπο από την κοινωνική ιεραρχία και τον κάνω ξανά αυτό που είναι: Κέντρο του κόσμου, Άλφα και Ωμέγα, εικόνα και ομοίωση της Ζωής.

Καταφεύγω στην ποίηση θα πει πως αποκαθιστώ τη βασιλεία του ανθρώπου μέσα στη ζωή, πως αποκαθιστώ τη βασιλεία του κάθε όντος μέσα στη ζωή.

ΟΙ ΔΗΘΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Δεν είναι η Τέχνη για το «διαβασμένο όχλο» αλλά για τους Λίγους και για τη Φυλή, για τη Φιλία και για την Ανθρωπότητα ιστορίζοντας... τα πρόσωπα που αιώνες ήταν και είναι ο μυστικός καθρέφτης των ψυχών.

Άγγελος Σικελιανός

Είναι ο μισομορφωμένος και ο ψευτομορφωμένος μάλλον παρά ο αμόρφωτος που στέκονται εμπόδια στο δρόμο του ποιητή: για τον εαυτό μου θα μου άρεσε ένα κοινό που δεν θα ήξερε να γράφει ή να διαβάζει.

Τ.Σ. Έλιοτ

Ο βλάκας κοιτάζει το δάχτυλο που δείχνει το φεγγάρι κι όχι το ίδιο το φεγγάρι.

Το Μυστικό του Χρυσού Λουλουδιού

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΣ βιβλίο, θυσιάζεσαι, περιορίζεσαι. Το καθολικό και αχώρητο που είσαι «ενσαρκώνεται» σε βιβλίο. Το βιβλίο, περιορισμός και συνάμα εκδήλωση, μ' όλο που είναι εικόνα σου και ομοίωσή σου, ακολουθεί τη μοίρα των εξωτερικών πραγμάτων. Ήσουν το Άλφα και το Ωμέγα (και τέτοιος παραμένεις για τον εαυτό σου και για τους ομοίους σου) και γίνεσαι ένα σκαλοπάτι της κοινωνικής ιεραρχίας. Ήσουν πέρα από το γνωστό και το άγνωστο και τώρα είσαι κάποιος που γίνεται γνωστός. Οι άνθρωποι σου φέρονται ανάλογα μ' αυτό που είσαι στην ιεραρχία της δημοσιότητας. Κ' η δυσκολία αρχίζει όταν ξαφνιάζονται που εσύ δεν βλέπεις τον εαυτό σου μέσα από την ιεραρχία. Ξαφνιάζονται όταν δεν φέρνεσαι σύμφωνα μ' αυτό που αυτοί βλέπουν, αλλά σύμφωνα με αυτό που εσύ είσαι. Τότε μες από την ύβρη της άγνοιάς τους, βλέπουν την πραγματικότητα σαν ύβρη.

*

Χαίρονται που είσαι ανοιχτός προς όλες τις κατευθύνσεις, κι αυτό γιατί, όντας ανοιχτός προς όλες τις κατευθύνσεις, είσαι ανοιχτός και προς την πόρτα του μαντριού τους. Και απογοητεύονται όταν αρνείσαι να μπεις και να κλειστείς στο μαντρί τους. Απογοητεύονται που θέλεις να μείνεις ανοιχτός προς όλες τις κατευθύνσεις, εικόνα και ομοίωση της ζωής.

*

Λένε πως αγαπούν την ποίηση. Αν πράγματι αγαπούσαν την ποίηση, δεν θα δημοσίευαν τόσο μέτρια πράγματα. Αν πράγματι αγαπούσαν την ποίηση θα φρόντιζαν, (θα προωθούσαν, θα διέδιδαν) την ποίηση, όποιου κι αν είναι αυτή η ποίηση, φημισμένου ή όχι, φίλου ή όχι, δική τους ή όχι. Θα φρόντιζαν την ποίηση σα να 'ταν δική τους. Και βέβαια η ποίηση όντας ο ξυνός (κοινός) λόγος δεν ανήκει σε κανένα, μα ανήκει στον καθένα που την αγαπά. «Κάποτε στην τελειότερα κοινωνία», η ποίηση δεν θα δημοσιεύεται επώνυμα. Για να μην προωθείται το όνομα, αλλά η ποίηση, για να μην επιδιώκεται η φήμη, αλλά η δημιουργία.

*

Το αληθινό δεν βρίσκεται στο σύγχρονο και στο καινούργιο, αλλά σ' ένα επίπεδο που όλες οι εποχές το έχουν φτάσει, μες από ορισμένα πρόσωπα· σ' αυτό το επίπεδο όντας ο Ηράκλειτος, βρίσκεται πιο κοντά μου απ' όσο βρίσκονται, όσοι από τους συγχρόνους μου δεν είναι στο επίπεδο αυτό.

*

Μετατοπίζονται πάνω στον κύκλο. Και παίρνουν τη μετατόπισή τους αυτή για εξέλιξη και πρόοδο. Χτες κομμουνιστές, σήμερα αντικομμουνιστές. Αντίς να είναι ο κύκλος, μετατοπίζονται πάνω στον κύκλο, ακολουθώντας τον καιροσκόπο ψεύτικο εαυτό τους.

*

Η σιδερένια φυλακή της φτώχειας από τη μια, η χρυσή φυλακή του πλούτου από την άλλη. Όμως ο Γιος της Ζωής σπάζει τη φυλακή, είτε είναι σιδερένια είτε είναι χρυσή.

*

Τι καλά που για να είμαι γιος της Γης και του αστερόεντος Ουρανού δε χρειάζομαι κανένα πτυχίο, κανένα διαβατήριο, καμμιά έγκριση από τις αυθεντίες,

καμιά μύηση έξω από τη μύηση στη Ζωή, στο ναό της Φύσης που έχει δάπεδο τη γη και κινούμενη στέγη τον ουρανό.

*

Οι δήθεν άνθρωποι του πνεύματος (όντας του ψυχολογικού κι όχι του πνευματικού επιπέδου, πάσχοντας από οιδιπόδεια, καϊνικά και ηρώδεια συμπλέγματα), κρίνουν, αξιολογούν, ανθολογούν, όχι για να δώσουν την πραγματική εικόνα, αλλά για να δώσουν την εικόνα εκείνη που τους συμφέρει.

Κρίνουν με μέτρο την τεχνοτροπία που ασπάζονται, με μέτρο την πολιτική που ακολουθούν. Κρίνουν με μέτρο τη φήμη, την ποσότητα, την ηλικία. Δημιουργούν ιεραρχία. Δημιουργούν ακριβώς εκείνο που το πνεύμα έρχεται να καταργήσει.

Αξιολογούν με μέτρο την ποσότητα, αγνοώντας ότι δέκα χιλιάδες μέτριοι στίχοι, δεν μπορούν ν' αντικαταστήσουν έναν έξοχο στίχο, αφού ακόμα κι ένας έξοχος στίχος μπορεί να οδηγήσει στο επίπεδο εκείνο, όπου λειτουργεί το θαύμα της ζωής, ενώ δέκα χιλιάδες μέτριοι στίχοι, δεν μπορούν να το κάμουν.

Αξιολογούν με μέτρο την ηλικία κι ούτε υποψιάζονται πως ένας πενήνταχρονος δήθεν ποιητής έχει εσωτερική ηλικία πενήντα χρόνων, ενώ ένας τριαντάχρονος αληθινός ποιητής έχει εσωτερική ηλικία εκατομμυρίων χρόνων. Αλλά πώς θα διακρίνουν τον αληθινό ποιητή από το δήθεν ποιητή αφού το όμοιο νοείται μόνο από το όμοιο;

*

«Όταν ξυπνήσουμε ανάμεσα στους νεκρούς». Είναι ο τίτλος κάποιου βιβλίου. Ο ποιητής είναι κάποιος που ξύπνησε ανάμεσα στους νεκρούς. Το ότι ξύπνησε πρέπει να το πληρώσει με την πιο φοβερή μοναξιά. Το ότι ξύπνησε πρέπει να το πληρώσει με το να γίνει ο μοναδικός μάρτυρας του εαυτού του.

*

Τον ποιητή τον αχρηστεύουν, είτε κάνοντάς τον είδωλο (κάνοντάς τον άφταστο, φέρνοντάς τον πάνω από τη ζωή), είτε κρατώντας τον άγνωστο, (κρατώντας τον κάτω από τη ζωή). Για να μη λειτουργήσει ποτέ μέσα στη ζωή ο ποιητής. Για να μιλούν αυτοί εξ ονόματος του ποιητή. Για να ελέγχουν τον κίνδυνο που αποτελεί γι' αυτούς ο ποιητής.

*

Η έκφραση πέρασε η γενιά Α, έρχεται η γενιά Β, δεν έχει να κάνει με την ποίηση, αλλά με την ανανέωση της ιεραρχίας όπου παίζεται το παιχνίδι του πρώτου, του δεύτερου, του τρίτου, όπου το βασίλειο του Χρόνου-Κρόνου. Όμως, αλοίμονο, καταφεύγει κανείς στην ποίηση ακριβώς για να γλυτώσει από το βασίλειο του Χρόνου-Κρόνου, ακριβώς για να διαγράψει το ιστορικό ψέμμα και να φτάσει στις Αρχές, να γίνει αυτός που είναι, Άλφα και Ωμέγα, πρώτος και έσχατος, κάτοικος του ερωτικού χρόνου, κάτοικος στο βασίλειο του Ζηνός, δηλαδή της Ζωής.

Ο ποιητής είναι γιος της Ζωής κι όχι της ιστορίας που διαστρεβλώνεται από σκοπιμότητες. Ο ποιητής είναι παιδί. Το παιδί είναι βασιλιάς της Ζωής, δεν ξέρει κοινωνικές τάξεις, δεν ξέρει γενιές, δεν ξέρει το πάνω και το κάτω. Ο ποιητής είναι παιδί, δεν είναι χρεωμένος σε κανέναν, δεν είναι υποχρεωμένος σε κανέναν. Ο ποιητής δεν ιεραρχείται, βρίσκεται στην Αρχή. Ο ποιητής δεν έρχεται να πάρει θέση στην ιεραρχία αλλά έρχεται να καταργήσει την ιεραρχία, έρχεται να καταργήσει εξωτερικά εκείνο που από πάντα ήταν καταργημένο μέσα του.

*

Σε ποιους πηγαίνει η ποίησή μας; Σ' αυτούς που καταλαβαίνουν. Κι αφού καταλάβουν είναι ευχαριστημένοι και τέλειωσε, γυρεύουν καινούργια δουλειά, για να την καταλάβουν κι αυτή και να 'ναι ευχαριστημένοι και να γυρέψουν καινούργια δουλειά. Σπούδασαν να καταλαβαίνουν, για να μην είναι από αυτούς που δεν καταλαβαίνουν.

Αυτοί που καταλαβαίνουν έχουν τίτλους για να ξέρουν οι άλλοι πως είναι από κείνους που καταλαβαίνουν. Αυτοί που καταλαβαίνουν δεν κάνουν τον κόπο να υπάρξουν εξ αρχής, δεν κάνουν τον κόπο να 'ναι ζωντανοί. Σε κάθε δυσκολία χρησιμοποιούν τον τίτλο ή τα λεφτά τους κι έτσι μη συναντώντας καμμιά αντίσταση, τίποτε δεν τους ξυπνά, παραμένουν όρθιοι νεκροί.

Η ποίησή μας έτσι που είναι τα πράγματα, πηγαίνει σε όρθιους νεκρούς, βαλτώνει ανάμεσα στους όρθιους νεκρούς, δε μπορεί να φτάσει στους ζωντανούς.

*

Αναζητούν το καινούργιο, προσδοκούν το καινούργιο, αλλά μπορούν ν' αντέξουν το καινούργιο; (Γιατί το καινούργιο έρχεται με τη μορφή που έρχεται κι όχι με τη μορφή που αυτοί επιθυμούν). Μπορούν να το δεχτούν όταν στρέφεται εναντίον τους; Μπορούν να το αναγνωρίσουν καθώς δεν περιμένουν το καινούργιο αλλά εκείνο που θεωρούν καινούργιο μες από διαβάσματα και συρμούς;

*

Το όμοιο νοείται από το όμοιο και τον ποιητή μπορεί να τον κρίνει μόνο ο ποιητής. Αυτό τον ξεπεσμό, αυτή τη χυδαιότητα να κρίνονται οι ποιητές από τους μη ποιητές, τη συντηρούν οι δήθεν ποιητές, που στηρίζουν τους κριτικούς για να τους στηρίζουν οι κριτικοί.

*

Ποιος κριτικός μίλησε για τον Καβάφη καλύτερα από τον Καζαντζάκη και το Σεφέρη; Ποιος κριτικός μίλησε για τον Πάουντ καλύτερα από τον Έλιοτ; Ποιος κριτικός μίλησε για το έργο ενός ποιητή καλύτερα από το ίδιο το έργο του ποιητή;

*

Αν κάτι μ' ενδιαφέρει σ' αυτό που λέγεται κριτική, είναι τα γραφτά των ποιητών, που μ' αφορμή το έργο κάποιου ποιητή, δημιουργούν καινούργιο έργο, ισάξιο κάποτε σε ομορφιά και σοφία με το έργο για το οποίο μιλούν.

Όμως τι χρειάζονται οι επαγγελματίες κριτικοί; Οι κριτικοί μόνο στο βαθμό που είναι ποιητές μπορούν να μιλήσουν για τους ποιητές. Εκείνο που χρειάζεται είναι οι ζωντανοί, γιατί το ζωντανό θα το εννοήσει ο ζωντανός.

Όταν δεν υπάρχουν ζωντανοί (ούτε για να δώσουν ούτε για να πάρουν) γίνονται απαραίτητοι οι κριτικοί και οι διαφημιστές. Για να παρακινήσουν τις μαϊμούδες και τα όρθια πτώματα. Όμως ποιο το όφελος αν σε χειροκροτήσουν μαϊμούδες και όρθια πτώματα; Ωρίμασες (ώρα, ωραίος) και ζητάς ερωτικά να κατασπαραχτείς, ν' αφανιστείς, δηλαδή να υπάρξεις παντού. Εκείνο που ζητάς είναι ο Μυστικός Δείπνος κι όχι η κριτική.

*

Επικοινωνεί κανείς με το κοινό, όταν επικοινωνεί με το βαθύτερο εαυτό του,

που είναι ο κοινός εαυτός, που είναι του καθενός ο βαθύτερος εαυτός. Η επικοινωνία με το βαθύτερο εαυτό, (όντας συν-ουσία), είναι που δίνει τη μέγιστη ικανοποίηση, την ερωτική. Κι αυτή η ικανοποίηση είναι η μαρτυρία ότι δημιουργήσαμε κάτι κοινωνήσιμο και ζωντανό. Ύστερα από αυτή την ικανοποίηση δε χρειάζεται κανείς κριτικό, όπως δε χρειάζεται κανείς μάρτυρα ύστερα από την ερωτική του ικανοποίηση.

Το έργο που είναι καρπός έρωτα είναι πράγμα ζωντανό. Τα ζωντανά πράγματα δεν συγκρίνονται, είναι ίσα με τον εαυτό τους. Τα ζωντανά πράγματα δεν μετρούνται, είναι μεγάλα όσο το κάθε τι και μικρά όσο το κάθε τι. Τα ζωντανά πράγματα δεν μετρούνται, αλλά, αποτελούν μέτρο: Όποιος τα μετρά μετριέται, όποιος τα κρίνει κρίνεται.

*

Υπάρχει ένα τέλος πριν απ' το οποίο δε μπορεί να γίνει καμιά πραγματική αρχή. Πριν απ' αυτό το τέλος, δεν πρέπει κανείς να μιλά, γιατί κι αν μιλά δεν μιλά.

*

Γράφουμε για να πούμε αυτά που δεν ειπώθηκαν. Γράφουμε για να πούμε αυτά που ειπώθηκαν μεν αλλά ξεχάστηκαν. Γράφουμε για να πούμε καλά αυτά που ειπώθηκαν μεν αλλά δεν ειπώθηκαν καλά. Δεν γράφουμε όμως για να πούμε κακά, αυτά που καλά ειπώθηκαν, μα και δεν ξεχάστηκαν.

*

Αλλά ιδού οι δήθεν ποιητές. Πού υπάρχει σ' αυτούς μια δική τους ματιά στον κόσμο, κάτι που να μην είναι αναμάρτημα, παραχάραξη, προσπάθεια ιδιοποίησης του ξένου βιώματος;

Εξυπνάδες, λεκτικά τρυκ (ή λεκτικές τρικλοποδιές), ψεύτικος καιροσκοπικός αναρχισμός. Όχι ύλη, όχι ενσάρκωση.

Πόσοι από αυτούς δίνουν στο ποίημα ένα σώμα, ένα πρόσωπο; Πόσοι σε κάνουν να νιώθεις πως με το ποίημά τους έχεις να κάνεις μ' ένα ζωντανό οργανισμό, όπου ο ρυθμός είναι σφυγμός, ο στίχος ανάσα, το ποίημα σώμα ζωντανό;

Πόσοι από αυτούς έχουν αίσθηση του ρυθμού; Αλλά χωρίς αυτή την αίσθηση είναι δυνατόν να είναι κανείς ποιητής; Ο Σολωμός, ο Σικελιανός, ο Σεφέρης, ο Ρίτσος, ο Ελύτης, έχουν προπάντων, αίσθηση του ρυθμού. Ο Καβάφης, ακόμα και σε κείνα τα ψεύτικα τα πρώτα του στιχουργήματα, έχει το κυριότερο γνώρισμα του ποιητή: αίσθηση του ρυθμού.

Και αν (οι δήθεν ποιητές) κινούνται με τόση άνεση και με τόση ατσαλιά εκεί που πρέπει κανείς να κινείται στο ρυθμό, σα χορευτής, είναι γιατί δεν ζουν αλλά μιμούνται. Ο μιμητής ποτέ δε φτάνει στο βάθος των πραγμάτων, εκεί όπου τα πράγματα αποκαλύπτουν το αντίθετό τους. Αρκείται εκεί στην επιφάνεια, γι' αυτό κ' είναι ανθεκτικός (όπως τα πλαστικά λουλούδια), γι' αυτό και είναι εύκολος (ποτέ του δε λέει όχι), γι' αυτό και είναι θαρραλέος στο να κάνει μαϊμουδίσματα και ασχήμια.

*

Οι ποιητές έχουν ο καθένας το δικό του ύφος (όπως έχει ο καθένας το δικό του σώμα) αλλά μιλούν την ίδια γλώσσα, την αρχετυπική, τον ξυνό (κοινό) λόγο.

Οι δήθεν ποιητές έχουν το ίδιο ύφος, δημιουργημένο από κοινά διαβάσματα, κοινές θεωρίες, κοινή μόδα, κοινό περιβάλλον. Όμως δεν έχουν την ίδια γλώσσα, δεν έχουν καμιά γλώσσα, κουφοί μιλούν σε κουφούς.

*

Λένε μερικοί πως οι ποιητές πρέπει να μιλούν πιο απλά για να τους καταλαβαίνει ο κόσμος. Αυτοί δεν ξέρουν τι λένε, αφού ζητούν από τους δήθεν ποιητές που δε μιλούν καμιά γλώσσα, να απλοποιήσουν την αγλωσσία τους. Ψευτοενδιαφερόμενοι για την ποίηση, πώς μπορούν να διακρίνουν τους ποιητές από τους δήθεν ποιητές; Γιατί οι ποιητές πάντα μιλούν απλά. Χρειάζονται φανατικοί για γράμματα για να τολμηθεί η διάκριση των ποιητών από τους δήθεν ποιητές. Μέχρι να υπάρξουν τέτοιοι, θα αγανακτούν οι άνθρωποι εναντίον της ποίησης, επειδή τους καλούν ν' ακούσουν και να διαβάσουν τη δήθεν ποίηση που ονομάζουν ποίηση.

*

«Νά αυτή είναι η κατεύθυνση σήμερα» λένε οι δήθεν ποιητές και οι φίλοι τους. Και σύμφωνα μ' αυτήν αξιολογούν. Δεν έχουν καταλάβει πως δεν υπάρχει πια κίνηση προς μία κατεύθυνση αλλά κίνηση προς όλες τις κατευθύνσεις. Δεν έχουν καταλάβει πως έχουν περάσει πια οι εποχές-ποτάμια, πως σήμερα όλες οι εποχές συνυπάρχουν και πως βρισκόμαστε στην εποχή ωκεανός.

*

Αλλά οι ποιητές, όντας κύριοι της τέταρτης διάστασης (του χρόνου), έζησαν πάντα στην εποχή-ωκεανός. Ο Όμηρος, ο Ηράκλειτος, ο Ντάντε, ο Έλιοτ, είναι σύγχρονοι, είναι συνομιλητές, κι ας είναι ο καθένας τους (όπως ο Ιωάννης στην Πάτμο) εξόριστος στο νησί της εποχής του.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΓΡΑΨΕ ποιητής για ποιητή:

*Σήμερον κρεμάται επί ξύλου
ο εν ύδασι την γην κρεμάσας.
Στέφανον εξ ακανθών περιτίθεται
ο των αγγέλων βασιλεύς.
Ψευδή πορφύραν περιβάλλεται
ο περιβάλλον τον ουρανόν εν νεφέλαις.
Ράπισμα κατεδέξατο
ο εν Ιορδάνη ελευθέρωσας τον Αδάμ.
Ήλοις προσηλώθη ο Νυμφίος της Εκκλησίας.
Λόγχη εκεντήθη ο Υιός της Παρθένου.*

«Ράπισμα κατεδέξατο», αυτός που ελευθέρωσε τον άνθρωπο από τα δεσμά της ιεραρχίας και της ηθικής, και προσπάθησε να τον επαναφέρει στο αρμονικό σώμα του Κόσμου, όπου τα πάντα βρίσκονται σε διαρκή συνουσία.

«Ήλοις προσηλώθη ο Νυμφίος της Εκκλησίας», ο Ων ο Ην και ο Εσόμενος, ο Ων ο Ην και ο Εσόμενος, ο Ων ο Ην και ο Εσόμενος, ο Ων ο Ην και ο Εσόμενος, ο Ων ο Ην και ο Εσόμενος... Τίποτε περισσότερο δε φθόνεσαν οι άνθρωποι στον ποιητή, από την ερωτική του κίνηση, που είναι ο ρυθμός της Ζωής. Ακινητοποίηση λοιπόν του Νυμφίου ποιητή, με καρφιά - σιδερένιους φαλλούς, πάνω στο ξύλο του θανάτου.

«Λόγχη εκεντήθη ο Υιός της Παρθένου». Ο φαλλός που δεν τρύπησε την παρθένο, γίνεται λόγχη που τρυπά το σώμα του γιου της. Η λόγχη ανοίγει το σώμα του για να συντελεστεί η δεύτερη γέννηση, η αυτογέννηση. Ο Γιος της αειπάρθενης Φύσης, αυτογεννιέται από την πληγή του, με έναν έρωτα που είναι θυσία, με μια θυσία που είναι έρωτας. Έρωτας και Θάνατος ταυτίζονται εκεί που γεννιέται ο Κύριος του Χρόνου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΜΕ να πιούμε έναν καφέ τής είπα και να τραβήξουμ' έπειτα για Φλώρινα κι από κει αύριο για Πρέσπες.

Και σταματήσαμε και έστησα τη μηχανή κάτω από τα πλατάνια. Όμως δεν είχε καφενείο εκεί. Κι άκουσα τα νερά του πάρκου. Και πήγα εκεί που με καλούσαν τα νερά, στο συντριβάνι με τους πασσάλους, που έχουν κλώνους από νερό.

*

«Έδεσσα, όνομα δυνατών υδάτων και δροσιάς» σκέφτηκα. Νερά μέσα σ' αυλάκια σαμαρωμένα με μικρά γεφύρια. Ένας λαός από νερά που τρέχουν μες στ' αυλάκια τους και σμίγουν εκεί στο τσιμέντινο κανάλι και ήσυχα σαν κοιμισμένα μέσα στο πλήθος τους διαβαίνουν κάτω από τα μαύρα δέντρα του Ιούδα.

Και η καμπάνα χτυπούσε λυπητερά γιατί ήταν Μεγάλη Παρασκευή απομεσήμερο.

Και ο λαός μες απ' τους δρόμους πήγαινε στην εκκλησία όπως τα νερά μες απ' τ' αυλάκια τους χύνονταν στο κανάλι.

Και ήταν το τσιμέντινο κανάλι ένα φέρετρο που είχε μέσα του το σώμα του νερού.

Κ' ήσαν τα μαύρα δέντρα του Ιούδα ανθισμένα σ' όλο τους το κορμί και στις μασχάλες τους.

Κι έπεφταν άνθη ροζ-μαβιά πάνω στο σώμα του νερού και στο τσιμέντινο φέρετρό του, κάθε που η καμπάνα χτυπούσε ή κάθε που ένα πνεύμα σιγανό περνούσε.

Και τράβηξα προς το ναό, εκεί που πήγαιναν οι άνθρωποι να προσκυνήσουν το νεκρό θεό.

*

Άνθρωποι πολλοί βρίσκονταν μέσα στο ναό και προχωρούσαν σέρνοντας τα πόδια όπως φτάναν κι ένας-ένας προσκυνούσαν το νεκρό θεό.

Και πήγα εκεί στα δεξιά και κάθησα σε μια καθέκλα έχοντας πάντα το σακκίδιο περασμένο λοξά στον ώμο.

*

Είχα χρόνια πολλά να βρεθώ σ' επιτάφιο. Και τα μύρα των λουλουδιών και τα μικρά παιδιά στα χέρια των μανάδων μου θύμισαν παιδικούς επιτάφιους στα χέρια της μάνας μου.

Και κοίταζα το πλήθος που έφτανε να προσκυνήσει το νεκρό θεό και τους στρατιώτες που στεκόντουσαν φρουροί και τον κριό τού αναλογίου με πόδια λιονταριού, μ' ένα μικρόφωνο να βγαίνει ανάμεσα στα κέρατά του, σαν ένα μεταλλικό φίδι. Κοίταζα στ' αριστερά της Ωραιάς Πύλης τον Αρχάγγελο του Έρωτα που κρατεί ένα κρίνο και στα δεξιά της Ωραιάς Πύλης τον Αρχάγγελο του Θανάτου που κρατεί μια πύρινη ρομφαία. Κοίταζα το λαό συγκινημένος κι αμέτοχος. Κι ένοιωσα τότε πως ήμουν εγώ αυτός ο λαός, η κάθε γυναίκα, το κάθε παιδάκι, ο κάθε γέρος, ο κάθε νέος. Κ' ήμουν εγώ ο νεκρός θεός που προσκυνούσαν. Κ' ήμουν εγώ οι στρατιώτες και τα λουλούδια. Κ' ήμουν εγώ ο ξένος και ο αμέτοχος. Και δεν ήξερε κανείς τίποτε για μένα εκτός από μένα. Κι ένοιωσα να θολώνουν τα μάτια μου και σηκώθηκα και τράβηξα προς τα νερά.

*

Κι έφτασα στο τσιμέντινο κανάλι κι ακολούθησα το ξόδι τού νερού κάτω απ' τα δέντρα του Ιούδα.

Και προχωρώντας όλο και περισσότερο άκουγα τα νερά του καταρράχτη. Ο καταρράχτης είναι η ανάσταση των νερών σκέφτηκα. Την ίδια στιγμή η γέννηση και η κηδεία και η ανάσταση των νερών σκέφτηκα.

Έφτασα πια στα σκαλοπάτια που κατεβαίνουν προς τη σπηλιά και προς τη θέαση του καταρράχτη.

Και μπήκα στη σπηλιά και προχώρησα αργά προς το βάθος της.

Και στάθηκα ακίνητος ώρα πολλή στο βάθος της σπηλιάς. Έξω φυσούσε ο χρόνος μα εδώ μες στη σπηλιά τα πάντα ήσαν ακίνητα.

Και ύστερα προχώρησα να βγω από την άλλη πόρτα της σπηλιάς που έχει κουρτίνα της τον καταρράχτη.

Και στάθηκα στην πόρτα της σπηλιάς, πίσω απ' τον καταρράχτη κι αποθαύμαζα το φοβερό πλήθος των αφρισμένων νερών που έπεφταν. Κι αφού η όρασή μου χόρτασε την όψη των νερών, έκλεισα τα μάτια μου για να χαρώ ως τις ρίζες μου το βροντερόδροσο αχό τους. «Και φωνή αυτού ως φωνή υδάτων πολλών» σκεφτόμουν καθώς γινόμουν ένα με τα νερά.

Και ύστερα προχώρησα προς τα σκαλοπάτια και κατέβηκα χαμηλά για να χαρώ από ανατολάς ολόκληρη την παρουσία του καταρράχτη. Κ' ήταν ο Ήλιος το πρόσωπο αυτού του όρθιου υδάτινου κορμιού. Ω Φύση, αιεπάρθενη μάνα μου.

*

Και είδα και ιδού:

Κορμί είχε ποδήρη καταρράχτη κ' είχε πρόσωπο τον Ήλιο.

Πάνω στο βράχο επάτει κι απ' τα πόδια του φυσούσε

άνεμος δυνατός ολόγυρα στα χόρτα και τα χόρτα

πάσχιζαν να τον δουν μα δε μπορούσαν.

Και είδα και ιδού απ' το υδάτινο κορμί

άχνη κυμάτιζε και να: Ουράνιο τόξο

κράταγε κ' οι αχτίνες του σα βέλη

ήσαν πάνω στο τόξο του και σκάλα

είδα που ανέβαινε με χρώματα σκαλιά.

Και είδα και ιδού γύρω του βράχοι

κ είχαν στενόμακρα και πράσινα τα γένια τους κ' η Γη

κρεμιόταν

με νέρινα σχοινιά από τα πράσινα

γένια των βράχων. Και ιδού

μούσκλα είχαν ντυθεί εκεί τα δέντρα και οι βράχοι

κι έσταζαν οι στιγμές η κάθε μια με το ρυθμό της

γρήγορα, γρηγορότερα, αργά, πολύ αργά

έσταζαν μήτε γρήγορα μήτε αργά

ίσα η κάθε μια με το σφυγμό της έσταζε κι εννόησα το

χρόνο.

Κ' ήταν το μαύρο βλέμμα της σπηλιάς

πίσω απ' όλα τούτα και μας κοίταζε

όλους εμάς που είμασταν στο φως του. Κ' η σπηλιά

ήταν κρανίο της Γης ήταν ναός

έχοντας για κολόνες σταλαχτίτες και το πράσινο

κάπου και που των πέτρινων

ιερουργών. Και μύριζε

*νύστα και υγρασία η σπηλιά και ήταν όλα
πέτρινα και ακίνητα μες στη σπηλιά. Και η σπηλιά
μήτρα και τάφος ήταν για να μπαίνει
(κι ας έχει από πάντα αναστηθεί) αυτός που Ήταν,
που Είναι και που Θα 'ναι στους αιώνες
Λόγος πολλών νερών και σφαιρική
αχτινωτή Σιωπή.*

*

Βρήκα τη Νίνη. Πιάσαμε ένα ακριβό ξενοδοχείο. Εμείς που μπορούσαμε να μην πιάνουμε ακριβά ξενοδοχεία, εμείς μπορούσαμε να πιάνουμε ακριβά ξενοδοχεία. Πλυθήκαμε, ξεκουραστήκαμε. Και το βράδυ πήγαμε σ' ένα ακριβό εστιατόριο και παραγγείλαμε ψητό και μπύρα. «Ψητό και μπύρα, βράδυ Μεγάλης Παρασκευής;» Οι άνθρωποι των άλλων τραπεζιών μας κοίταζαν: «Αλλοίμονο σ' αυτούς που θα φέρουν τα σκάνδαλα» είπε ο Ιησούς. Έτσι είπε αυτός που έφερε τα περισσότερα σκάνδαλα, που θέλησε να ψαρέψει ανθρώπους και στο τέλος τον ψάρεψαν οι άνθρωποι. Έτσι είπε ο ΙΧΘΥΣ. Οι άνθρωποι των άλλων τραπεζιών μάς κοίταζαν λοξά γιατί νήστευαν εδώ και δυο μέρες. Όμως εσύ Ιησού ήξερες πως εμείς είχαμε πάνω από τρία χρόνια που δεν αγγίζαμε ούτε κρέας ούτε ψάρι. Εμείς που μπορούσαμε να μην τρώμε, εμείς μπορούσαμε να τρώμε. Ιησού, αποκαλεί ο ένας τον άλλον κύριε ή κυρία, αλλά που είναι κύριοι; Σε τί;

Μίλησα με τη Νίνη. Της είπα για το νερό θεό και για το νερό. Για τον καταρράκτη που είναι τα εκατομμύρια σταγόνες και για τον Ήλιο που είναι το πλήθος των άστρων. Της είπα για το θηλυκό νερό και για το αρσενικό φως. Της είπα για τον Ανδρόγυνο. Της είπα για τον Κύριο του χρόνου και τη μέρα του που είναι η Κυριακή.

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ

«Ουκ εστί γεγραμμένον εν τω νόμω, εγώ είπα θεοί εστέ».

Ιωάννης

Χαίρε παθών το πάθημα το δ' ούπω πρόσθεν επεπόνθεις· θεός εγένου εξ ανθρώπου.

Ορφικό

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΟ κριάρι· η ένωση του Ήλιου και της Θάλασσας· ο Αμνός πριν χωριστεί σε Φρίξο (αρσενικό, ηλιακό στοιχείο) και Έλλη (θηλυκό, θαλάσσιο στοιχείο).

Όταν ο Ήλιος χαμηλώνει πάνω στη θάλασσα, η σγουρή δορά της θάλασσας γίνεται χρυσή.

Το ταξίδι των Αργοναυτών είναι μύηση στον Έρωτα, στην Αγάπη, είναι η ολοκλήρωση του Αμνού που είναι χωρισμένος σε αρσενικό και θηλυκό.

Το ταξίδι των Αργοναυτών είναι μύηση στην Ελληνικότητα.

*

Έλληνας, ο γιος του Άλιου και της Αλός· ο γιος του Αέλιου και της Έλλης· ο γιος του Έλενου (Hέλιου) και της Ελένης· ο γιος του Ήλιου και της Θάλασσας.

Αμήν λέγω υμίν, εάν μη τις γεννηθή εξ ύδατος και πνεύματος, ου δύναται εισελθείν εις την βασιλείαν του Θεού».

Έλληνας· ο γεννημένος εξ ύδατος και πνεύματος, από θάλασσα κι από ήλιο· ο έχων συνείδηση (συν-γνώση) που είναι η ένωση του νου (πύρινο στοιχείο) και της καρδιάς (υγρό στοιχείο), ο έχων αυτογνωσία, ο αυτοθεώμενος, ο θεός.

ΑΛΙΗ

*Άλιος
Ήλιος
Hέλιος*

*Έλλη
Ελένη
Αλς*

Άλιος Αλς Αλάτι.

*Όταν εκείνος (ο Χριστός ή ο Διόνυσος ή ο Ορφέας) έλεγε
να είμαστε το αλάτι αυτού του κόσμου εννοούσε
να 'μαστε Έλληνες, ζητούσε
να 'μαστε γιοι του Ήλιου και της Θάλασσας.*

Α γοητεία της χρυσόμαλλης δοράς.

*

Η ελληνική γλώσσα είναι η γλώσσα των θεών, δηλαδή αυτών που έχουν αυτοθέαση, αυτών που έχουν αυτογνωσία.

Οι ελληνικές λέξεις δεν είναι για να αναζητούμε ή να διατυπώνουμε μ' αυτές το νόημα του κόσμου. Οι ελληνικές λέξεις είναι ήδη αυτό που ζητούμε να διατυπώσουμε μ' αυτές. Οι ελληνικές λέξεις είναι οι ίδιες το νόημα του κόσμου.

Μεταφράζουν στα ελληνικά την έκφραση «η εξέλιξη του κόσμου». Η έκφραση αυτή στα ελληνικά είναι ανόητη. Γιατί ο κόσμος όντας «κόσμος», δηλαδή το διαρκώς τέλειο, δεν επιδέχεται ούτε χρειάζεται εξέλιξη.*

Ρωτούν: «Και το άπειρο πού τελειώνει;» Μια τέτοια ερώτηση εκφράζει την

απορία ανθρώπων που δεν γνωρίζουν ελληνικά. Η λέξη άπειρο (α-πέρας) δεν επιτρέπει μια τέτοια ερώτηση.

Αφ' ότου οι Έλληνες χάσαμε την αυτογνωσία μας, έπαψε η ελληνική να είναι γλώσσα των θεών, έπαψε να είναι γλώσσα της Ζωής. Λένε: Ο Ζευς πέθανε. Δεν είναι πως πέθανε ο Ζευς, είναι πως ο άνθρωπος έχει χάσει το επίπεδο θεός, μες απ' το οποίο θα γνώριζε ότι ο Ζευς (που σημαίνει Ζωή) δε μπορεί να πεθάνει.

*

Η γλώσσα και η θρησκεία ενός λαού γεννιούνται μαζί. Όμως μια μεταφρασμένη θρησκεία με σύμβολα παρ-εξηγημένα δε μπορεί ν' αποτελέσει τον καθρέφτη της αυτογνωσίας ενός λαού.

Η ελληνική γλώσσα και η ελληνική θρησκεία γεννήθηκαν μαζί. Γι' αυτό όταν ακούω Θεός, Ζευς, Δήμητρα, Ηράκλειτος, Αναξίμανδρος, Αρίσταρχος, καταλαβαίνω μ' όλη μου την ύπαρξη, μέχρι τις ρίζες της μνήμης μου. Όμως η ελληνική γλώσσα και ο εβραιοχριστιανισμός δεν γεννήθηκαν μαζί. Γι' αυτό, όσο κι αν μου ερμηνεύουν τις λέξεις Γεχωβά, Αβραάμ, Ισαάκ, καταλαβαίνω άλλα δεν καταλαβαίνω.

---

* Υπάρχει μόνο ένα είδος εξέλιξης: Η διεύρυνση της συνείδησης του ανθρώπου μέχρι να χωρέσει αυτή την τελειότητα που είναι ο κόσμος.

ΟΙ ΝΗΣΙΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΛΟΝ ΥΔΩΡ

ΟΙ ΝΗΠΙΟΙ (ρομαντικοί, ή ρεαλιστές της επιφάνειας) προσκολιούνται στο φως της μέρας (οι μέρες είναι τα 365 βόδια του Ήλιου) και αρνούνται την άλλη όψη του φωτός που είναι το σκοτάδι της νύχτας. Λατρεύουν τον Απόλλωνα, το θεό του φωτός, αλλά αγνοούν την πραγματική φύση του φωτός. Αγνοούν ότι ιερό πουλί του Απόλλωνα είναι το κοράκι κι ότι ιερό ζώο του Απόλλωνα είναι ο λύκος (ζώα που συνδέονται με το σκοτάδι και με το θάνατο).

Οι νήπιοι αγνοούν, όμως ο λαός, αυτή η μαύρη κοπριά η γεμάτη σπόρους, κατ' εικόνα και ομοίωση της μαύρης νύχτας της γεμάτης άστρα, ο λαός, ο περιφρονημένος και ψευτοσυμπαθούμενος, γνωρίζει. Για να βρεις τον κλέφτη λέγει ο λαός, (δηλαδή τον Ερμή ή τον εαυτό σου διάβολε, τον ποιητή και κλέφτη της φωτιάς), θα πρέπει να πάρεις ηλιόσπορο και δόντι λύκου και να τα τυλίξεις σε φύλλο δάφνης και να τα βάλεις κάτω απ' το προσκέφαλό σου πριν κοιμηθείς.

Ηλιόσπορος: Δόντι του Ήλιου.

Δόντι του λύκου: Σπόρος του σκοταδιού.

Δάφνη: Δέντρο της Ζωής.

Η ένωση των σπόρων του φωτός και του σκότους μέσα στο Δέντρο της Ζωής. Για να δεις τον κλέφτη μέσα στον καθρέφτη του ύπνου. Όχι, το λάλον ύδωρ ουκ απέσβετο. Υπάρχει μέσα στο λαό, ρέει μες στη Ζωή. Όμως «η Φύσις κρύπτεσθαι φιλεί», για να προστατεύεται απ' τους νήπιους.

*

Για τον ποιητή δεν υπάρχει πάνω και κάτω. Ο ποιητής βρίσκεται στον πριν από την πτώση κόσμο όπου τα πάντα καλά λίαν. Το φίδι (η διάνοια της ιδιοτέλειας) που με τη διχαλωτή του γλώσσα, τη γλώσσα του δυισμού, μίλησε για το πάνω, αυτό δημιούργησε και το κάτω. Το κάτω δεν υπάρχει παρά μόνο από τη στιγμή που δημιουργείται το πάνω.

*

Για τους ανθρώπους του πάνω και του κάτω, το γόνιμο σκοτάδι, το δροσερό σκοτάδι μήτρα με σπόρους άστρα, το σκοτάδι αρχέγονη ενότητα, είναι το κακό.

Και το κοράκι, με μια κραυγή από πέτρινη ερημιά κι ελευθερία, το κοράκι, έν' από τα πουλιά του Ήλιου-Απόλλωνα, το κοράκι που κρατεί στο ράμφος του ένα κομμάτι φωτιά (ή μήπως το κρέας δεν είναι κρύα φωτιά;), το κοράκι που είναι η τελεία πάνω στη σελίδα του χιονιού, το κοράκι που φέρνει στον ερημίτη μια κουλούρα ψωμί ή ένα φεγγάρι, το κοράκι για τους ανθρώπους του πάνω και του κάτω είναι σύμβολο του κακού.

Κι ο βάτραχος, ένα από τα ιερά ζώα της Αφροδίτης, για τους ανθρώπους του πάνω και του κάτω είναι άσχημος και κακόφωνος. Όμως ο βάτραχος είναι άσχημος όσο το κάθε τι κι όμορφος όσο το κάθε τι. Κι όποιος δεν ευφραίνεται από το δροσερό κόσμημα των βατράχων, δεν ευφραίνεται κατά βάθος ούτε από το κελάηδισμα του αηδονιού.

*

Ερμής, ερμηνεία. Ζευς-ζωή. Ο Ερμής, ο ερμηνευτής της ζωής, ο γιος του Διόνυσου-Αδη και της Αφροδίτης, ο ψυχοπομπός (συνοδός και οδηγός ψυχών) ο ποιητής.

Ο ποιητής κάνοντας ποίηση ερμηνεύει την ποίηση, ο ποιητής ερμηνεύοντας την ποίηση κάνει ποίηση.

*

Όπου η αίσθηση του πόνου είναι μικρή, εκεί και η αίσθηση της ηδονής είναι μικρή. Όπου η αίσθηση του πόνου αυξάνει, εκεί και η αίσθηση της ηδονής αυξάνει. Όπου η αίσθηση του πόνου είναι μεγάλη, εκεί και η αίσθηση της ηδονής είναι μεγάλη.

Για τη Φύση το κάθε τι (επειδή παίρνει από τη ζωή ακριβώς όσα δίνει) είναι ίσο με το κάθε τι. Για τη Φύση, τίποτε δεν είναι μικρό, τίποτε δεν είναι μεγάλο.

Οι άνθρωποι υποφέρουν από τη θορυβώδη φαντασμαγορία, μιας απατηλής και ανύπαρκτης ιεραρχίας, με την οποία διαρκώς διαπράττουν μοιχεία, απατώντας τον εαυτό τους και τη ζωή με το δήθεν ανώτερο. Από τη μοιχεία αυτή θα τους απάλλαζε η γνώση πως δεν υπάρχει ανώτερο και κατώτερο, πως από την πόρτα που ανοίγει κανείς για το ανώτερο, από κείνη είναι που μπαίνει και το κατώτερο. Και δεν μπορείς ν' αντέξεις να είσαι άγγελος, αν δε μπορείς ν' αντέξεις να είσαι ψωριασμένο σκυλί. Και δε μπορείς να είσαι το παν, αν δε μπορείς να είσαι το τίποτε. Κι αυτός που ζει μια μεγάλη (θεϊκή) ζωή, αυτός πεθαίνει μ' ένα μεγάλο (θεϊκό) θάνατο. Ή όπως θα 'λεγε ένα παιδί, αυτός που ζει λίγο πεθαίνει λίγο κι αυτός που ζει πολύ πεθαίνει πολύ.

*

Έχω ακούσει ή έχω διαβάσει το εξής:

«Εδώ (δηλαδή στην Ελλάδα), ή είσαι Καβάφης ή αλλιώς είσαι τίποτε. Μα δεν είναι έτσι».

Κι όμως έτσι είναι. Ή θα είσαι Καβάφης (στην αξία βέβαια κι όχι στη φήμη) ή τίποτε.

Τίποτε, αυτός ο απέραντος χώρος, ο χώρος όλων των πιθανοτήτων, ο χώρος της πρωταρχικής απεριόριστης ελευθερίας μας. Τίποτε, αυτό απ' όπου οτιδήποτε μπορεί να ξεκινήσει, αυτό απ' όπου το απροσδόκητο μπορεί να γεννηθεί. Τίποτε, λίγο είναι το τίποτε; Τίποτε είναι ο άνθρωπος του λαού, που από το στόμα του μ' αγαλλίαση ακούς κάποτε τον ατόφιο, τον αληθινό λόγο που βγαίνει από τα πράγματα, το λόγο που έχει το βάρος και την αντίσταση των πραγμάτων, το λόγο που έχει το ρυθμό και την κάθαρση των πραγμάτων. Όμως ανάμεσα στον Καβάφη και στο τίποτε, λόγια για λόγια, λέξεις που κινούνται ερήμην των πραγμάτων και γι' αυτό εύκολα κινούνται, εύκολα γονιμοποιούνται, εύκολα πολλαπλασιάζονται, εύκολα φτάνουν στην υπερβολή, στον εγκληματικό δυισμό, στο ανώτερο (ένα ανώτερο των λέξεων κι όχι των πραγμάτων) ή στο κατώτερο (ένα κατώτερο των λέξεων και όχι των πραγμάτων).

Καβάφης ή τίποτε. Γιατί αυτό το ανάμεσα κανένας δεν το ζήτησε, κανένας δεν το χρειάζεται. Αυτό το ανάμεσα κι ο ίδιος ο κάτοχός του θέλει να το κρύψει κάτω από τούτη την αυθεντία και κάτω από κείνο τον τίτλο, κάτω από τούτη τη γνώμη και κάτω από κείνη την κριτική.

Καβάφης ή τίποτε, που θα μπορούσε αλλιώς να ειπωθεί «ζωή ή ζωή». Αλλά αυτό το ανάμεσα στη ζωή και στη ζωή, αυτό που είναι μίμηση ζωής, αυτό επί τέλους πρέπει να γίνει ταπεινό, όχι μπροστά στις αυθεντίες, αλλά μπροστά στο σύμπαν. Να γίνει ταπεινό, δηλαδή να γίνει κοπριά, απ' όπου θα φυτρώσει η ζωή.

Καβάφης ή τίποτε. Γιατί αντί να κάμεις ένα μέτριο ποίημα, κάμε έναν καφέ αριστούργημα. Γιατί αντί να κάμεις ένα μέτριο πίνακα, κάμε μια υπέροχη φασολάδα. Λίγο είναι ένας καφές αριστούργημα; Λίγο είναι να κόβεις μια ντομάτα; Να την κόβεις και να είσαι παρών, προσέχοντας την κάθε κίνησή σου, προσέχοντας κι απολαμβάνοντας την κάθε εικόνα, τον ήχο, το άρωμα, αφήνοντας το ασήμαντο γεγονός, ελεύθερο από τις προκαταλήψεις σου, να συνδεθεί μ' αυτό που είναι ήδη συνδεμένο και δεν το βλέπεις, να συνδεθεί με το άπειρο, να γίνει από ασήμαντη

πράξη απειροσήμαντη, μοναδική, θαύμα. Λίγο είναι η τέχνη να δένεις τα παπούτσια σου με χάρη; Λίγο είναι η τέχνη να περπατάς σαν τον εαυτό σου; Λίγο είναι να φτάσεις στην τέχνη του ζην; Καβάφης ή τίποτε, ω ναι, Καβάφης ή τίποτε. Κι όχι αυτή η ασχήμια, αυτό που όχι απλώς δεν είναι ποίηση αλλά είναι το αντίθετο της ποίησης. Σ' αυτό ποτέ δε φτάνει ο άνθρωπος που δεν κάνει ποίηση. Αυτό είναι μόλυνση του περιβάλλοντος. Δε φτάνει η τόση ηχορύπανση; Δε φτάνουν τα δηλητηριώδη νέφη; Δε φτάνουν οι παραλίες σπουπιδότοποι; Δε φτάνουν τα σκαμμένα και μη επουλωμένα βουνά; Δε φτάνουν οι κακοχτισμένες και μη βομβαρδισμένες πόλεις; Δε φτάνουν τα μολυσμένα ποτάμια και οι μολυσμένες θάλασσες; Πρέπει να συμβάλουμε κι εμείς διεκδικώντας μια θέση στη μετριότητα, ανάμεσα στον Καβάφη και στο τίποτε; Ναι, Καβάφης, «αν μεν η σκέψη σου υψηλή / αν εκλεκτή συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει» ή αλλιώς, τίποτε. Το άγιο τίποτε, που όλους μπορεί να μας χωρέσει (δεν είναι Ακαδημία) κι όλους μπορεί να μας αγιάσει (δεν είναι Εκκλησία). Είναι το τίποτε, το απέραντο τίποτε, το καθημερινό τίποτε, που οι ήρωες της ανωνυμίας το κατοικούν, κι αν κάποτε παραφέρονται, είναι γιατί τους σκανδαλίζουν αυτοί που διεκδικούν τη μετριότητα, που παρασημοφορούν τη μετριότητα, που επιβάλλουν τη μετριότητα, που δεν αφήνουν τον άνθρωπο να είναι Καβάφης ή τίποτε.

Ο Π Ο Ι Η Τ Η Σ

ΛΕΝΕ «η φαντασία στην εξουσία». Ίσως θέλουν να πουν «οι ποιητές στην εξουσία» αφού για όποιον βλέπει (κι ο ποιητής βλέπει) η πραγματικότητα υπερβαίνει κάθε φαντασία.

Ο ποιητής μιλά «ως εξουσίαν έχων και ουχ ως οι γραμματείς», γιατί ο ποιητής μιλά μες από το Καθολικό Εγώ, κι όχι μες από το παραγεμισμένο με γνώσεις ατομικό εγώ, από το οποίο μιλούν οι γραμματιζούμενοι κι όλοι οι μνηστήρες της εξουσίας.

Ο ποιητής μιλά ως εξουσίαν έχων επειδή έχει μετατρέψει το ατομικό εγώ σε μέσο (όργανο) δια του οποίου η ίδια η εξουσία (η Φύση, ο Θεός) εκφράζεται.

Η περσική λέξη «ασίκης» σημαίνει τόσο τον ερωτευμένο όσο και τον ποιητή. Ο ποιητής είναι ένας ερωτευμένος.

Ο ποιητής μυείται στο ναό που έχει δάπεδο τη γη και θόλο τον ουρανό. Ο ίδιος ο έρωτάς του για τη Ζωή τον οδηγεί στις δοκιμασίες εκείνες που από στάδιο σε στάδιο τον κάνουν Κάδμο, δηλαδή Κόσμο, σύζυγο της Αρμονίας.

«Τας εν Πιερή Κρονίδη τέκε πατρί μιγείσα Μνημοσύνη...» Οι Μούσες είναι θυγατέρες του Δία και της Μνημοσύνης. Αυτό θα πει πως ο ποιητής είναι γιος της Μνημοσύνης και του Ζηνός, δηλαδή είναι Μνήμη (αυτογνωσία) του Ζωντανού.

Ο ποιητής είναι ο μόνος που μπορεί να επαναφέρει τη Μνήμη της Ζωής, γιατί είναι ο μόνος που χωρίς ν' αλλοιώσει το ένστιχτό του, το ανέπτυξε κι έγινε καθολικός, ο πολύτροπος Κανένας.

Ο ποιητής είναι ο μόνος που μπορεί να επαναφέρει τη Μνήμη της Ζωής, γιατί είναι ο μόνος που δε γίνεται να εξαγοραστεί, αφού εκείνο που οι οργανώσεις, οι εταιρείες, τα κόμματα, οι θρησκείες, υπόσχονται στον άνθρωπο, ο ποιητής το βρίσκει κάθε στιγμή, παντού, γιατί είναι ο εραστής της παντού και πάντα παρούσας Ζωής.

Για ποιο ρατσισμό να μιλήσεις σ' αυτόν που στέκεται εκστατικός μπροστά σ' ένα φύλλο δέντρου ή μπροστά σ' ένα τσιγγανάκι;

Για ποια ανισότητα να μιλήσεις σ' αυτόν που ξέρει πως δεν είναι ανώτερος από κανένα και κατώτερος από κανένα;

Για ποια ομορφιά να μιλήσεις σ' αυτόν που κάθε του πληγή έγινε μάτι και βαδίζει πια μέσα στον κόσμο πολυόμματος;

Για ποια δόξα να μιλήσεις σ' αυτόν που ξέρει ότι δόξα είναι κυρίως το να κατοικήσεις διαστρεβλωμένος σε μερικές χιλιάδες ανόητα κεφάλια, ερήμην των κρίνων του αγρού κι ερήμην της μέλισσας που δε φρόντισε να μάθει ούτε καν τ' όνομά της;

Για ποιον έρωτα να μιλήσεις σ' αυτόν που λάτρεψε σαν πιστός και λατρεύτηκε σα θεός, σ' αυτόν που γνώρισε την έκσταση μες στο αλληλοκαθρέφτισμα κύκλου και κέντρου;

«Ευρήσεις δ' ετέραν, της Μνημοσύνης από λίμνης... καυτοί δώσουσι πειν θείης από κρήνης και τότε έπειτ' άλλοισι μέθ' ηρώεσιν ανάξεις». Ο ποιητής μιλά ως εξουσίαν έχων γιατί έχει νικήσει το χρόνο, αφ' ότου ήπια από της Μνήμης την Πηγή και ανάσσει (κυβερνά) μαζί με τους άλλους ήρωες, ήρωας όντας και ο ίδιος. Ήρωας, έρωας, αυτός που έχοντας νικήσει τον ιστορικό χρόνο (το Χρόνο-Κρόνο), φανερώνει τα πράγματα στον ερωτικό τους χρόνο, στην Αγάπη, που είναι η Διαρκής Αστραπή.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΠΑΓΑΝΙΣΤΗ

Ο ΝΑΟΣ· μικρογραφία του σύμπαντος, βιβλίο της θρησκείας, σπίτι του Θεού.

Ο χριστιανικός ναός με δάπεδο τη γη και τις κολόνες δέντρα που κρατούν το θόλο ουρανό. Αριστερά ο Αρχάγγελος Γαβριήλ κρατώντας το κρίνο, σύμβολο του έρωτα. Δεξιά ο Αρχάγγελος Μιχαήλ κρατώντας την πύρινη ρομφαία, σύμβολο του θανάτου. Κι ανάμεσα στον Αρχάγγελο του Έρωτα και στον Αρχάγγελο του Θανάτου, ανάμεσα στην αρχή και στο τέλος, η ωραία Πύλη της Ζωής. Πίσω της η Αγία Τράπεζα που είναι τράπεζα θυσίας και κρεβάτι έρωτα, βωμός της θυσίας που είναι έρωτας και του έρωτα που είναι θυσία. Εκεί η Ζωή, εκεί η ύπαρξη του Αστραπιαίου, η εναντιδρομία του χρόνου που υπάρχουντας καταργείται και καταργούμενος υπάρχει.

Ο ναός κατοικία του Αμνού που είναι η ένωση του άντρα και της γυναίκας. Ο ναός κατοικία της Αγάπης. «Ο Θεός Αγάπη εστί».

Αφ' ότου ο έρωτας έχασε την ιερότητά του έπαψε να είναι θυσία. Κι αφ' ότου η θυσία έχασε την ερωτικότητα της έπαψε να είναι έρωτας.

*

Η ετεροθυσία είναι ξεπεσμός της αυτοθυσίας. Η θυσία που γίνεται εν αγνοία του θύματος και με τη βία, είναι ξεπεσμός από το αρχικό, ερωτικό νόημα της θυσίας. Η θυσία νοείται μόνο σαν συνειδητή, εθελούσια, χαρούμενη, ερωτική. Και τη θυσία την επιθυμεί μόνο αυτός που πήρε, ο γεμάτος, αυτός που είναι στην ώρα του, ο ώριμος, ο ωραίος, ο έτοιμος να προσφερθεί με μια κίνηση φυσική όπως η εκπνοή που ακολουθεί την εισπνοή.

Τα μυστήρια που τυποποιούνται εκπίπτουν και δεν οδηγούν στη ζωή. Η μόνη αληθινή θυσία είναι ο έρωτας, γι' αυτό και είναι η μόνη θυσία που δημιουργεί ζωή. Το μόνο αληθινό μυστήριο είναι ο έρωτας, γι' αυτό και είναι το μόνο μυστήριο που οδηγεί στη ζωή.

*

Μόνο ο έρωτας μπορεί να οδηγήσει έξω από το λαβύρινθο των τύπων. Μα ο έρωτας εξορίστηκε από το ναό. Η Αγάπη χωρίστηκε στα δυο: Οι εκκλησίες αφαίρεσαν τον έρωτα από τη θρησκεία και τα πορνεία αφαίρεσαν τη θρησκευτικότητα από τον έρωτα. Ο ναός εξορίζοντας τον έρωτα κατέφυγε από την αυτοθυσία στην ετεροθυσία, ξεπέφτοντας από το μυστήριο στον τύπο. Ο τύπος είναι βολικός γιατί προστατεύει τη μετριότητα που ο έρωτας θα κατέστρεφε (πρώτος θάνατος) για να μας οδηγήσει στη δεύτερη γέννηση μετά από την οποία δεν υπάρχει θάνατος.

*

Ο ναός από τόπος Μυστικού Δείπνου έγινε τόπος εμπορίου. Οι έμποροι της θρησκείας έδωξαν από το ναό τον πραγματικό ιερέα, τον ποιητή. Ο ποιητής επέστρεψε στον πρώτο του ναό, στη Φύση. Κι όταν τον υποχρέωσαν κάποτε να τους χτίσει ένα ναό, ζωγράφισε στο τέμπλο του ναού τον Ουροβόρο, σύμβολο του Μυστικού Δείπνου που συμβαίνει παντού και πάντα μέσα στη Ζωή. Κι αντί για εικονίσματα στους τοίχους κρέμασε καθρέφτες. Κι έφυγε ξανά στις πηγές, απ' όπου και παγανιστή* τον ονόμασαν.

---

* Και βέβαια η λέξη «παγανισμός» δεν προέρχεται από το λατινικό *paganismus*, αλλά το ρωμαϊκό *paganismus*, προέρχεται από το ελληνικό «παγά» (η πηγή), ο καταλληλότερος τόπος λατρείας, ένεκα του νηρού των νηριίδων και των νεράιδων, όπως και του Νηρέως, που αντιπροσωπεύει το στοιχείο νη-αήρ.

Ω, ας ξεφύγουμε κάποτε από τις πονηρές είτε αφελείς ερμηνείες περί νεαρού ύδατος, που θέλουν ν' αποκόψουν το νερό από το νηρό (ακόμα σήμερα οι βουνήσιοι το αποκαλούν νηρό) κι από τις παγανιστικές θεότητες.

Παγά: Ένας φυσικός ναός, με άνθη γύρω και, με το νερό, που ξεδιψά, που εξαγνίζει, κι αποτελεί καθρέφτη αυτογνωσίας· με τους βράχους που έχουν πράσινα γένεια, με τους καταρράχτες, που κρεμούν τη δορά τους την κεντημένη μ' ένα γαλαξία λουλουδιών, κι ολόγυμνοι πατούν στην άβυσσο, παίζοντας κομπολόγια καμωμένα από σταγόνες. Παγά: Όπου το δέντρο, που γίνεται καταφύγιο, που δίνει τροφή κι αποτελεί σύμβολο του Κόσμου, θάλλοντας ως θαλλός και ως φαλλός.

Z E Y Σ

ΖΕΥΣ πρώτος γένετο, Ζευς ύστατος αρχικέραυνος,
Ζευς κεφαλή, Ζευς μέσα. Διός δ' εκ πάντα τέτυκται.
Ζευς άρσην γένετο, Ζευς άμβροτος έπλετο νύμφη.
Ζευς πυθμήν γαίης τε και ουρανού αστερόεντος,
Ζευς πνοιή ανέμων, Ζευς ακαμάτου πυρός ορμή.
Ζευς πόντου ρίζα, Ζευς ήλιος ηδέ σελήνη,
Ζευς βασιλεύς, Ζευς αυτός απάντων αρχιγένεθλος,
εν κράτος, εις δαίμων γένετο, μέγας αρχός απάντων,
εν δε δέμας βασίλειον, εν ω τάδε πάντα κυκλείται,
πυρ, και υδωρ, και γαία, και αιθήρ, νύξ τε και ήμαρ
και Μήτις, πρώτος γενέτωρ, και Ερος πολυτερπής,
πάντα γάρ εν Ζηνός μεγάλω τάδε σώματι κείται.

*

Δεν είσαι αυτό που δείχνουν οι βαμμένοι, οι σπασμένοι, οι στενοί καθρέφτες τους. Είσαι αυτό που δείχνει η Πηγή της Μνήμης, ο ανάμεσα στις Άρκτους, ο ανάμεσα στις Αρχές καθρέφτης σου.

Δεν είσαι αυτό που λένε ότι είσαι. Είσαι αυτό που δείχνει ο καθρέφτης ουρανόσ: Τη μέρα ήλιος και τη νύχτα άστρα.

Δεν είσαι αυτό που θέλουν να είσαι. Είσαι αυτό που βλέπεις καθρεφτισμένος στο κενό: Είσαι τα πάντα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Οιδίπους
  2. Μάς λέει ο Τρισμέγιστος Ερμής
  3. Το δέντρο της Ζωής
  4. Ανάμεσα στον άνθρωπο και στον καθρέφτη του ανθρώπου
  5. Η κοινή τράπουλα
  6. Η τράπουλα του Ταρό (22 χαρτιά της Μεγάλης Αρκάνας)
  7. Η Ποίηση
-
0. Οι δήθεν άνθρωποι του πνεύματος
1. Μεγάλη Πέμπτη
  2. Μεγάλη Παρασκευή
  3. Ο Έλληνας και η γλώσσα του
  4. Οι νήπιοι και το λάλον ύδωρ
  5. Ο ποιητής
  6. Ο ναός του παγανιστή
  7. Ζευς